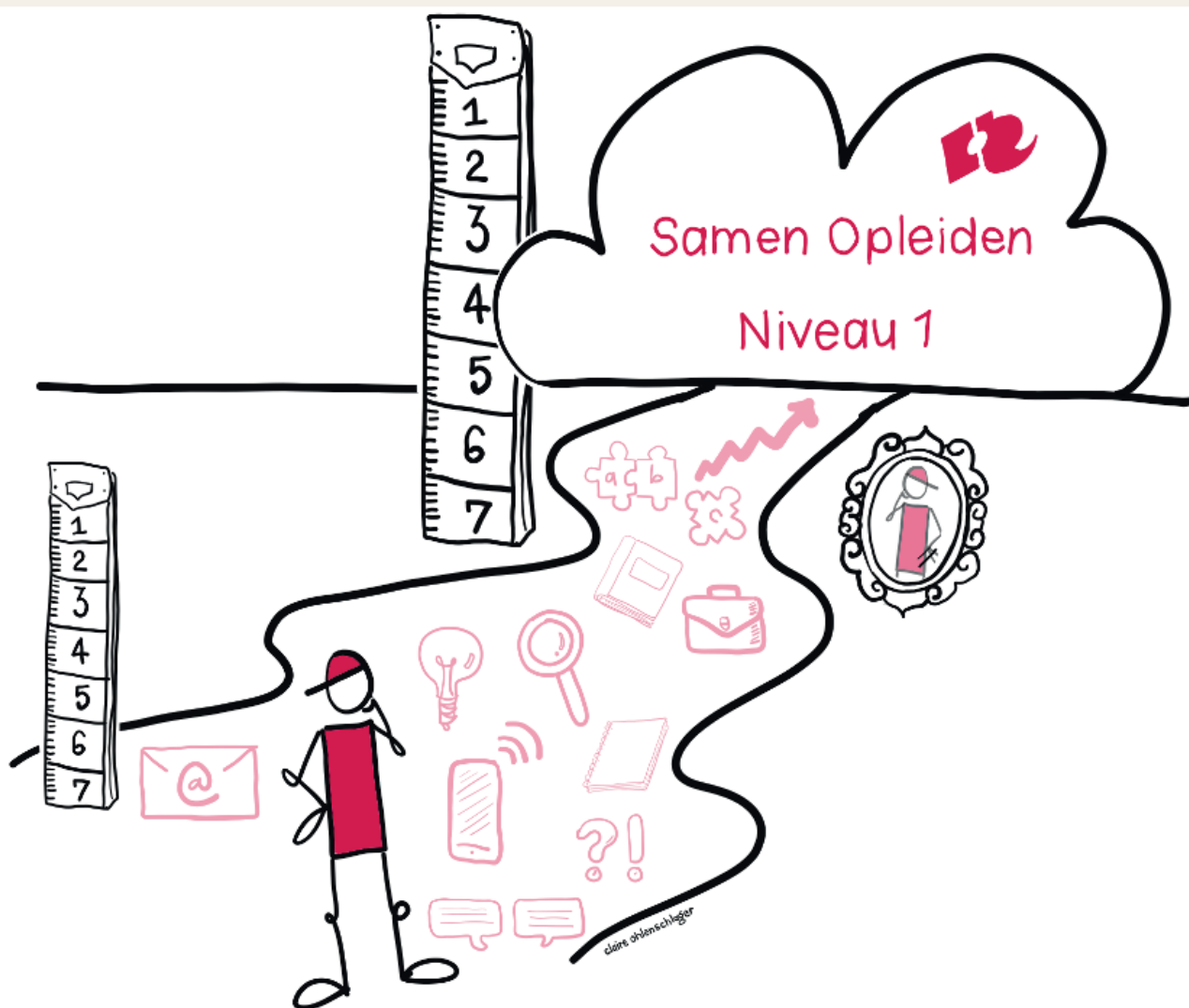

Handleiding Samen Opleiden niveau 1

2020 – 2021

Didactiek: Leren lesgeven (LERLD102X) (5ECTS)

Pedagogiek: Ken je doelgroep (LERLD202X) (5ECTS)

Cursusjaar:	2020-2021
Programmaboekje:	niveau 1
Opleiding:	Voltijd en Deeltijd
Coördinator:	G. Koster (Cluster Exact) L. van der Pas (Cluster Talen) V. van de Graaff (Cluster M&M)

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
1 Inhoud en doelen.....	5
1.1 <i>Inhoud en leeswijzer</i>	5
1.2 <i>Bekwaamheidseisen, generieke kennisbasis en leerdoelen</i>	5
2 Opzet en organisatie	6
2.1 <i>Opzet</i>	6
2.2 <i>Samenwerkingsafspraken</i>	6
2.3 <i>Literatuur</i>	7
2.4 <i>Planning</i>	8
3 Toetsing en beoordeling.....	10
3.1 <i>Overzicht</i>	10
3.2 <i>Summatieve toets: Assessment</i>	10
3.3 <i>Formatieve toets: (peer-)feedback</i>	12
3.4 <i>Bewijsmateriaal</i>	13
4 Didactiek: leren lesgeven	15
4.1 <i>Bijeenkomsten Generiek (7 bijeenkomsten)</i>	16
4.2 <i>Bijeenkomsten Werkplaats Professionele Performance (4 bijeenkomsten)</i>	23
4.3 <i>Bijeenkomst Werkplaats Professioneel Spreken (1 bijeenkomst)</i>	27
4.4 <i>Bijeenkomsten Werkplaats ICT (4 bijeenkomsten)</i>	28
<i>Bijeenkomsten 'Werkplaats ICT jaar 1' (4 bijeenkomsten)</i>	28
5 Pedagogiek: Ken je doelgroep	32
5.1 <i>Adolescentiepsychologie</i>	32
6 Stage (het werkplekleren)	42
Bijlagen	45
Bijlage 1 Schrijfwijzer portfolio.....	46
Bijlage 2 Rubric assessment (Didactiek: Leren lesgeven).....	48
Bijlage 3 Rubric Adolescentiepsychologie	53
Bijlage 4 Formatieve beoordeling Werkplaats Professioneel Handelen	55
Bijlage 5 Formatieve beoordeling ICT	57
Bijlage 6 Format peer-feedback (formatieve toetsing)	59
Bijlage 7 Overzicht studiebelastinguren (SBU)	60
Bijlage 8 Generiek niveau 1 – Leerresultaten IVL 2020-2023	61
Bijlage 9 Koppeling modules Generiek niveau 1 aan Generieke Kennisbasis	62

Bijlage 10 Schrijfwijzer	64
Bijlage 11 AVG.....	67
Bijlage 12 STARR reflectie.....	68

Voorwoord

Beste student,

In het eerste halfjaar heb je je georiënteerd op het onderwijs en het beroep door middel van de module 'Oriëntatie op onderwijs en beroep' (OROB). Nu ga je aan de slag met 'Ken je doelgroep' en 'Leren lesgeven'. Tijdens onderwijsperiode (OP) 3 en 4 nemen wij je mee in de verschillende facetten van het leren lesgeven zodat jij kunt werken aan professioneel, didactisch en pedagogisch handelen. Op die manier sta je stevig in je schoenen als je in niveau 2 begint met het verzorgen van onderwijs op de opleidingsschool.

Wat ga je doen?

- In onderwijsperiode 3 en 4 ben je één dag per week op de opleidingsschool (Samen Opleiden);
- Je onderzoekt je doelgroep tijdens de lessen met het thema 'adolescentiepsychologie';
- Je volgt praktische lessen over hoe je lesgeeft en wat je daarvoor nodig hebt;
- Tijdens werkplaatsen train je vaardigheden die te maken hebben met het leraarschap.

Nieuwsgierig?

Prima! Lees deze handleiding dan goed door zodat je precies weet wat er van je verwacht wordt. Veel plezier!

Namens de coördinatoren Samen Opleiden Niveau 1,

G. Koster (Cluster Exact)

L. van der Pas (Cluster Talen)

V. van de Graaff (Cluster M&M)

Deze handleiding is geschreven en vastgesteld in een periode, waarin nog niet alle COVID19-maatregelen voor cursusjaar 2020-2021 bekend zijn. Afhankelijk van de actuele situatie kan de toetsvorm van deze module en/of de contacttijd/wijze van onderwijs gewijzigd worden. Je wordt door de desbetreffende docent op de hoogte gesteld voor of tijdens de module.

1 Inhoud en doelen

1.1 Inhoud en leeswijzer

De onderdelen Didactiek: Leren lesgeven (LERLD102X) en Pedagogiek: Ken je doelgroep (LERLD202X) komen in onderwijsperiode (OP) 3 en 4 aan bod. Als overkoepelende term zie je 'Samen Opleiden' meermaals terugkomen. Dat is zo omdat een groot onderdeel in OP3 en OP4 bestaat uit stage op een opleidingsschool. Een opleidingsschool is een school die een samenwerkingsverband heeft met de Hogeschool Rotterdam. We leiden samen de docenten van de toekomst op: vandaar de term 'Samen Opleiden'. De modules en opdrachten die je op de Hogeschool Rotterdam (HR) hebt of uitvoert, staan daarnaast in verbinding met wat je op je stage doet en leert.

In hoofdstuk 1 t/m 3 vind je informatie voor beide modules over o.a. de weekindeling, beoordeling en literatuur. In hoofdstuk 4 vind je alle informatie over Didactiek: Leren lesgeven. In hoofdstuk 5 gaan we vervolgens in op Pedagogiek: Ken je doelgroep en in hoofdstuk 6 vind je alle informatie over de stage (het werkplekleren).

In de bijlagen vind je één algemene rubric, deze wordt ingevuld door je instituutsopleider voor en tijdens je assessment, de andere rubric en formatieve feedback formulieren, zijn ondersteunend aan je portfolio en je CGI. De andere bijlagen zijn bedoeld om je te helpen organiseren, schrijven of overzicht creëren.

Op de website www.hr.nl/samenopleiden lees je alles over Samen Opleiden en vind je alle onderliggende documenten zoals bv. de leerresultaten, de handleidingen e.d.

1.2 Bekwaamheidseisen, generieke kennisbasis en leerdoelen

Sinds 1 augustus 2017 gelden nieuwe wettelijke bekwaamheidseisen in het onderwijs. Ze gelden voor alle leraren en leraren in het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. De bekwaamheidseisen beschrijven wat leraren minimaal moeten weten en kunnen. Ze dienen als ijkpunten voor de lerarenopleidingen (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2017).

Elke lerarenopleiding in Nederland leidt op tot deze wettelijk vastgelegde bekwaamheden van een leraar. Hiertoe zijn op drie gebieden eisen geformuleerd: op het gebied van de vakinhoudelijke, de vakdidactische en pedagogische bekwaamheid. De Hogeschool Rotterdam heeft deze bekwaamheden vertaald naar bij de eigen context passende bekwaamheidseisen en bijbehorende leerresultaten:

1. Pedagogisch handelen
2. (Vak)didactisch handelen
3. Professioneel handelen (ondersteunend aan pedagogisch en (vak)didactisch handelen)

Deze bekwaamheidseisen zijn onderverdeeld in verschillende *beroepstaken* en *leerresultaten* waar je in de gehele lerarenopleiding aan zult werken, van niveau 1 tot en met niveau 4. De leerresultaten die wij bij het Instituut voor Lerarenopleidingen gebruiken en de link met Didactiek: Leren lesgeven en Pedagogiek: Ken je doelgroep, vind je in bijlage 2. De specifieke lesdoelen die per bijeenkomst zijn gegeven, vind je in de beschrijvingen van de bijeenkomsten in deze handleiding.

Generieke Kennisbasis

In Nederland hebben alle lerarenopleidingen met elkaar een kennisbasis vastgesteld. Er is voor elke lerarenopleiding een vakinhoudelijke, een vakdidactische en een generieke kennisbasis. De link met Didactiek: Leren lesgeven en Pedagogiek: Ken je doelgroep en de Generieke Kennisbasis, vind je in bijlage 8.

2 Opzet en organisatie

2.1 Opzet

Tijdens OP 3&4 werk je aan twee modules:

1. Didactiek: Leren lesgeven (5ECTS)

Hierbij bereiden we je voor op het lesgeven op niveau 2. We koppelen op een praktische manier verschillende pedagogische, didactische en professionele thema's. Tijdens deze bijeenkomsten mag je oefenen, experimenteren, falen, reflecteren en vooral leren van en met elkaar. Meer informatie over de invulling vind je in hoofdstuk 4. Als voltijdstudent ga je daarnaast één dag per week stagelopen (het werkplekleren) waar je ook kunt oefenen met de verschillende thema's die worden aangeboden bij 'Didactiek: Leren lesgeven'. Informatie over de stage vind je in hoofdstuk 6. Ook vind je hier informatie over de stage voor deeltijdstudenten.

2. Pedagogiek: Ken je doelgroep (5ECTS)

Deze module bestaat uit bijeenkomsten met het thema 'adolescentiepsychologie'. Je gaat onderzoeken wie je doelgroep is en leert hen kennen aan de hand van thema's als identiteit, cognitieve ontwikkeling, seksuele ontwikkeling en meer. Meer informatie vind je in hoofdstuk 5. Onderdeel van deze module is eveneens de stage (het werkplekleren). Je voert hier verschillende opdrachten uit die dienen als input voor de eindopdracht van 'adolescentiepsychologie'. Informatie over de stage vind je in hoofdstuk 6.

Omdat de modules uit verschillende onderdelen bestaan, kom je in de komende onderwijsperiodes dan ook verschillende docenten tegen. Je krijgt begeleiding van je instituutsopleider (IO) (intervisie en portfoliobegeleiding), je krijgt les van een docent 'adolescentiepsychologie', van ICT-docenten, docenten professionele performance en spreken, etc. In hoofdstuk 3.2 worden deze verschillende docenten in een overzicht weergegeven.

2.2 Samenwerkingsafspraken

Tijdens deze modules besteden we expliciet aandacht aan het creëren van een prettig leer- en werkklimaat in de klas. Voor de ontwikkeling van je professionele beroepshouding als leraar is het geven van het goede voorbeeld aan je leerlingen belangrijk. Om deze reden zullen we aan de hand van onderstaande samenwerkingsafspraken werken tijdens de bijeenkomsten, waarbij ook steeds de vertaalslag gemaakt zal worden naar jouw eigen (voorbeeld)rol als leraar.

- **Aanwezigheid:** voor de bijeenkomsten (voor beide modules) geldt dat aanwezigheid verplicht is. Mocht je een bijeenkomst moeten missen, communiceer dit dan met de desbetreffende docent.
- **Aanvang van de les:** de docent zal samen met jou en je medestudenten afspraken maken over de regels omtrent aanvang van de les, te laat komen, etc.
- **Handleiding:** je neemt de handleiding door voor aanvang van de module en bent daardoor op de hoogte van de inhoud van inhoud en de praktische zaken. Je neemt de handleiding mee naar de eerste bijeenkomst (dit kan ook digitaal).
- **Vorbereiding:** voorafgaand aan de bijeenkomsten lees je de literatuur en maak je de (eventuele) opdrachten, behorend bij die bijeenkomst.
- **Literatuur:** je neemt de literatuur, behorend bij de bijeenkomst, mee zodat je hiervan gebruik kunt maken tijdens de bijeenkomsten.

- **Actief leren:** je neemt tijdens de bijeenkomsten een actieve houding aan. Een actieve houding is bevorderend voor het effectief leren en werken tijdens de bijeenkomsten.
- **(Peer)feedback:** tijdens de bijeenkomsten zal meermaals gebruik worden gemaakt van peerfeedback. Hierbij geef je feedback aan je medestudenten en ontvang jij feedback terug. Je houdt hierbij rekening met de gemaakte afspraken omtrent het geven en ontvangen van feedback, zoals besproken wordt tijdens de bijeenkomsten.
- **Growth Mindset:** er is een verschil tussen een fixed mindset en een growth mindset. Voor deze bijeenkomsten vragen we je elke bijeenkomst opnieuw om je mindset op groeiend te zetten; hierbij sta je open voor leermomenten van jezelf en van de ander.

2.3 Literatuur

Didactiek: Leren lesgeven

- Geerts, W. & van Kralingen, R. (2020). *Handboek voor leraren*. Bussum: Coutinho.
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Gent: Pica.
- Ebbens, S. & Ettekoven, S. (2016). *Effectief leren. Basisboek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers. (alleen Hoofdstuk 1, te vinden op CumLaude).

Pedagogiek: Ken je doelgroep

- Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017). *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding*. Uitgeverij Coutinho: Bussum. ISBN: 9789046905548

Daarnaast zal er aanbevolen literatuur worden geplaatst op CumLaude.

2.4 Planning

2.4.1. Per week/onderwijsperiode

Onderwijsperiode 3 Pedagogiek		
Kalender week	Lesweek	
6	1	<ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomst 1: Begripsbepaling en beeldvorming
7	2	<ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomst 2 Identiteitsontwikkeling (1)
8	-	-
9	3	<ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomst 3 Identiteitsontwikkeling (2) STAGE
10	4	<ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomst 4 Identiteitsontwikkeling (3) STAGE
11	5	<ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomst 5 Cognitieve ontwikkeling STAGE
12	6	-
13	7	<ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomst 6 Seksuele ontwikkeling STAGE
14	8	<ul style="list-style-type: none"> Voltijd: bijeenkomst X (is niet gebonden aan een specifieke lesweek) Op opleidingschool + stage
15	9	Toetsweek blok 3
16	10	(Her)toetsweek
Onderwijsperiode 4		
17	11	STAGE
18	12	STAGE
19	13	STAGE
20	14	STAGE
21	15	STAGE
22	16	STAGE
23	17	STAGE
24	18	STAGE
25	19	Toetsweek Blok 4
26	20	(Her)toetsweek
27	21	(Her)toetsweek

Onderwijsperiode 3 & 4 Didactiek *		
Bijeenkomsten	Lesweek	Didactiek
1	1	Breinleren en Brainstormen
2	X	Activeren en Motiveren
3	X	Assertiviteit en grenzen aangeven
4	X	Feedback geven en ontvangen
5	X	Reflecteren
6	X	Taalgericht lesgeven
7	X	Gastheerschap
8	X	De presentator
9	X	Een heldere structuur in de les (1)
10	X	Een heldere structuur in de les (2)
11	X	Basis adem- en stemgebruik
12	X	Digitale ondersteuning (1)
13	X	Digitale ondersteuning (2)
14	X	Digitale ondersteuning (3)
15	X	Digitale ondersteuning (4)
16	14	Verbinding
* De bijeenkomsten didactiek zijn per klas, per onderwijsperiode verschillend ingedeeld. Lesweek 1 en 14 is voor elke klas gelijk.		

2.4.2 Stagerooster

Data	Week	Lesweek		Stagedag	Bijzonderheden
8-feb	6	1		1	Kick-off stage (op de opleidingschool)
15-feb	7	2		2	
22-feb	8		voorjaarsvakantie (Regio Zuid is een week eerder)		
1-mrt	9	3		3	
8-mrt	10	4		4	
15-mrt	11	5		5	
22-mrt	12	6	roostervrije week	6	Biologie excursie
29-mrt	13	7		7	
5-apr	14	8	2e paasdag		
12-apr	15	9	toetsweek /stage	8	
19-apr	16	10	hertoetsweek /stage	9	Frans en Duits excursie
26-apr	17		meivakantie		
3-mei	18		meivakantie		
10-mei	19	1		10	
17-mei	20	2		11	
24-mei	21	3	2e pinksterdag		Aardrijkskunde excursie
31-mei	22	4		12	
7-jun	23	5		13	
14-jun	24	6		14	
21-jun	25	7	(her)toetsweek 8	15	
28-jun	26	8	(her)toetsweek 9	16	Afronden: Assessment
5-jul	27	9	(her)toetsweek 10	17*	Afronden: Assessment

N.B.

- *De 18^e dag wordt in overleg gepland tussen student en opleidingschool.*
- *De stagedag voor niveau 1 is maandag.*
- *Deeltijdstudenten vullen de stage naar eigen planning (in overleg met de SLC/IO) in.*

3 Toetsing en beoordeling

3.1 Overzicht

In dit hoofdstuk vind je informatie over de toetsmomenten en -vormen die plaatsvinden in OP3 en in OP4. We werken met summatieve toetsen (voor een beoordeling) en formatieve toetsen (inzicht krijgen in je voortgang). In tabel 1 vind je in een overzicht in wat in welke periode beoordeeld wordt (summatieve toetsvormen).

Tabel 1: Overzicht summatieve toetsing

Onderwijsperiode 3	Onderwijsperiode 4
Pedagogiek: Ken je doelgroep (adolescentiepsychologie) LERLD202X SEC	Didactiek: Leren lesgeven LERLD102X SEC
Toets: Schriftelijke opdracht 'Adolescentiepsychologie'. - <i>Deeltoets 1:</i> de docent voert hier het resultaat in (O t/m ZG) - <i>Deeltoets 2:</i> de docent voert hier 'VLD' in (voldaan - indien voldoende) of 'NVL' (niet voldaan - indien onvoldoende). Beoordelaar: docent 'adolescentiepsychologie'. Meer informatie: hoofdstuk 5.	Toets: Assessment (portfolio en CGI) Beoordelaar: instituutsopleider (IO) Meer informatie: - Hoofdstuk 3.2 t/m 3 (toetsing) - Hoofdstuk 4 (Didactiek: Leren lesgeven) - Hoofdstuk 6 (stage)

In het assessment in OP4 komt terug wat je in je stage hebt uitgevoerd en geleerd en wat de opbrengst was van de bijeenkomsten 'Didactiek: Leren lesgeven'. In het assessment wordt nog wel een koppeling gemaakt naar adolescentiepsychologie, maar inhoudelijk wordt dit onderdeel al beoordeeld in OP3.

3.2 Summatieve toets: Assessment

3.2.1 Portfolio

De eindbeoordeling (summatieve toets) is vormgegeven middels een assessment. Het portfolio en een criteriumgericht interview (CGI) zijn hier beide een onderdeel van. Je leest hieronder eerst hoe je het portfolio opbouwt en daarna wat het CGI inhoudt. In het portfolio verwerk je opbrengsten van de module Didactiek: Leren lesgeven en van de stage (het werkplekleren). In je portfolio maak jij schriftelijk in Microsoft Word je ontwikkeling naar niveau 1 zichtbaar voor jezelf en anderen en toon je aan dat je de leerresultaten van niveau 1 (zie bijlage 2) beheerst. Je portfolio dient als basis voor het CGI. Een schrijfwijzer voor het portfolio vind je in bijlage 1. Daarnaast is er een format beschikbaar dat je kunt invullen om je portfolio vorm te geven. Dit format vind je in CumLaude.

Tijdens de verschillende bijeenkomsten in OP3 en OP4 word je geholpen met de opzet en invulling van je portfolio. In bijlage 2 vind je de beoordelingsrubric voor je portfolio. Daar vind je op welke manier je de leerresultaten kunt aantonen en op welke manier je bewijzen kunt verzamelen. Afronden en inleveren

Je uploadt je portfolio (volgens de inleverinstructies hieronder) in CumLaude uiterlijk **op maandag 21 juni 2021 vóór 09:00h**. Indien het portfolio onvoldoende wordt beoordeeld, moet de aangepaste versie uiterlijk worden ingeleverd op **maandag 5 juli 2021 vóór 09:00h**.

Inleverinstructies

Gebruik de volgende opzet voor het Portfolio in CumLaude:

Achternaamstudent_achternaamdocent_cursuscode.doc (bijvoorbeeld:

Takic_Koster_LERLD102X.doc).

Let op: als je het bestand niet op deze wijze uploadt, zal het niet worden nagekeken.

3.2.2 Assessment

Nu je je portfolio hebt ingeleverd, wordt het assessment ingepland. De instituutsopleider (IO), waar mogelijk samen met de schoolopleider (SO), zal jou bevragen over het portfolio. Het kan zijn dat ze meer willen weten of verheldering willen. Dat betekent dat zij vragen hoe je daadwerkelijk in praktijksituaties hebt gehandeld en wat het effect en resultaat is geweest van dat handelen, daarnaast leg je de link met de theorie en de opbrengsten uit de bijeenkomsten van 'Didactiek: Leren lesgeven'.

Het assessment wordt in een groepsbijeenkomst afgenomen, bij voorkeur in groepen van vier studenten. Elke student maakt voor het assessment een pitch van zijn leeropbrengsten over geheel niveau 1. Deze pitch duurt 3-5 minuten en daarna volgt er een gesprek over pitch en portfolio.

De assessments worden in overleg gepland tussen 22 juni en 3 juli 2021 en worden afgenomen per groep van 4 studenten met een instituutsopleider.

Het CGI wordt als volgt ingedeeld:

0-20 minuten	Studenten pitchen (3-5 minuten per student)
20-40 minuten	Nabespreking/ vragen stellen
40-60 minuten	Conclusie/ wat neem je mee?

Herkansing

Indien een portfolio onvoldoende was en zodoende voor een herkansing wordt ingeleverd, vindt het assessment ook later plaats. Mits het portfolio op tijd is ingeleverd en goedgekeurd, kan de herkansing voor het CGI plaatsvinden tussen 6 juli en 13 juli 2021. De IO plant de CGI herkansing in.

3.2.3 Wie doet wat?

In tabel 2 staat aangegeven welke rollen er zijn en wie welke taak heeft. Hierbij is het belangrijk om te weten dat de taken per opleidingsschool nog kunnen verschillen. Op sommige opleidingsscholen worden studenten gekoppeld aan een werkplekbegeleider (WPB) voor de stage, op andere opleidingsscholen is dit juist weer aan een schoolopleider (SO). De tabel is dus een algemene leidraad.

Tabel 2: Overzicht rollen en taken

Instituutopleider (IO) (alleen VT, indien DT op een Opleidingsschool)	Begeleidt transferbijeenkomsten op opleidingsschool Begeleidt bij het schrijven van het portfolio Beoordeelt het portfolio en het assessment <i>Voor deeltijdstudenten zal de SLC deze begeleidings- en beoordelingstaak op zich nemen. Waar in deze handleiding IO staat, geldt voor de deeltijd SLC.</i>
Schoolopleider (SO) (alleen VT, indien DT op een Opleidingsschool)	Begeleidt transferbijeenkomsten op opleidingsschool Begeleidt op stage als organisator/vraagbaak en/of in en rondom de klas Is, indien mogelijk, aanwezig bij assessment Helpt bij koppeling tussen theorie en praktijk
Werkplekbegeleider (WPB)	Begeleidt op de opleidingsschool in en rondom de klas Helpt bij koppeling tussen theorie en praktijk
Docenten generiek en werkplaatsen	Begeleidt de studenten tijdens de bijeenkomsten Geeft feedback en beoordeelt via formatief feedback formulier (werkplaats docenten) Geeft feedback tijdens bijeenkomsten
Docent Adolescentiepsychologie	Begeleidt studenten tijdens de bijeenkomsten Adolescentiepsychologie Beoordeelt eindopdracht Adolescentiepsychologie
Peer (gelijkgestemde)	Geeft feedback en hulp Dient als klankbord
Student	Heeft een actieve bijdrage bij elke bijeenkomst Draagt zorg voor verwerking leeropbrengsten in portfolio

In bijlage 2 vind je de beoordelingsrubric die je IO gebruikt om je portfolio (en assessment) te beoordelen. Na het assessment kan de IO dit nog bijstellen of aanvullen en wordt het een definitieve beoordeling.

3.3 Formatieve toets: (peer-)feedback

Tijdens OP 3&4 zullen er ook formatieve toetsmomenten zijn. Formatieve toetsen geven jou feedback op je voortgang en geven aan wat je nog moet doen (feed forward) om het einddoel (feed up) te bereiken. Alle feedback neem je op in je portfolio. Je kunt ook feedback vragen van je IO en dit verwerken in je portfolio. Je stelt dan concrete feedbackvragen aan je IO.

Tijdens de bijeenkomsten in OP3 en OP4 wordt aandacht besteed aan het geven van peer-feedback. Daarnaast zijn er met regelmaat mogelijkheden om elkaar te voorzien van feedback. Voor het 'Format peer-feedback', zie bijlage 6.

3.4 Bewijsmateriaal

Bewijzen zijn producten die je tijdens je stage verzamelt om competent handelen aan te tonen. Met je bewijzen overtuig jij jouw IO en SO dat je bekwaam bent met betrekking tot de leerresultaten (LER's) van niveau 1. Deze vind je terug in bijlage 3.

Voor niveau 1 werk je aan bewijsvoering door verschillende handelingen of opdrachten uit te voeren: je bepaalt samen met je werkplekbegeleider (WPB) en je IO en/of SO welke opdrachten mogelijk zijn binnen jouw opleidingsschool. In de beoordelingsrubric (bijlage 2) vind je suggesties waarmee je de leerresultaten kunt aantonen.

3.4.1 Richtlijnen bewijsvoering

Voor je portfolio kies je je sterkste bewijzen uit. Je houdt rekening met de volgende richtlijnen:

1. Maximaal aantal bewijzen: 10
2. Maximaal aantal pagina's per bewijs: 2 A4
3. AVG: wanneer je videobewijs verzamelt, overleg je dit altijd met je WPB vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), zie bijlage 11. Het aanleveren van videomateriaal voor je portfolio is zodoende niet verplicht, omdat dit niet op alle scholen mogelijk of toegestaan is.
4. Videobewijsmateriaal wordt apart in CumLaude geüpload. In de map 'Handleiding handbreak' wordt duidelijk uitgelegd hoe opnames geüpload kunnen worden. In je portfolio verwijst je duidelijk naar dit videobewijs.
5. Je werkt ieder bewijs uit in het format bewijsvoering (zie tabel 3)

Tabel 3: Format bewijsvoering

Titel bewijs:	<i>Geef je bewijs een titel, bijvoorbeeld "Videofragment: contact met leerlingen"</i>
Datum bewijs:	<i>Noem hier de datum waarop je het bewijs hebt verzameld</i>
Soort bewijs:	<i>Direct of indirect bewijs?</i>
Context bewijs:	<i>Noem hier kort de context van het bewijs, bijvoorbeeld: "Op dinsdag 2 maart was ik aanwezig bij de wiskundeles van klas X. Mijn rol was.... Vervolgens deed ik... Het doel hiervan was..."</i>
Bijbehorende LER('s) incl. toelichting:	<i>Noem hier welk leerresultaat (LER) je aantoont met dit bewijs. Dit mogen er ook meer dan één zijn. Per LER geef je een korte toelichting.</i>
Bewijs	<i>Voeg hier het daadwerkelijke bewijs toe.</i>

We maken onderscheid tussen twee typen bewijzen:

Directe bewijzen: Producten van jezelf waarmee je competent handelen laat zien. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Videofragmenten van een les of begeleiding van een (groepje) leerling(en);
- Eigen beschrijvingen van praktijksituaties;
- Een lesvoorbereidingsformulier;
- Een reflectie op een praktijksituatie volgens het STARR format (zie bijlage 12).

Voeg aan een eigen beschrijving van competent handelen altijd het perspectief van een ander toe, zoals feedback van je WPB.

Indirecte bewijzen: Producten waarmee anderen voor jou bewijs leveren van competent handelen.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Feedback van je WPB op een bepaalde situatie;
- De opbrengst van een leerlingenenquête over jouw functioneren.

Voeg aan een indirect bewijs altijd jouw eigen perspectief toe.

Eisen aan bewijzen. Een bewijs moet voldoen aan de volgende eisen. Een bewijs is:

- *Authentiek.* Het product moet van jezelf zijn. Bij een groepsproduct moet duidelijk zijn wat jouw rol in het geheel was.
- *Actueel.* Je bewijs mag niet ouder zijn dan twee jaar.
- *Relevant.* Geef heel duidelijk aan wat je wilt bewijzen en zorg ervoor dat je bewijs daar ook op aansluit. Daarnaast moet je bewijs aansluiten op de LER's van niveau 1.
- *Gekaderd.* Plaats je bewijs altijd in een context. Zorg ervoor dat je bewijs is gerelateerd aan een concrete situatie die voorkwam in jouw stage.
- *Gevarieerd.* Zorg voor afwisseling in vormen van bewijs (dus bijvoorbeeld niet alleen lesfragmenten of schriftelijke verslagen) en voor afwisseling tussen directe en indirecte bewijzen.
- *Gevalideerd.* Als je bewijzen van derden gebruikt, laat je deze persoon zijn handtekening, de datum en zijn functie op het bewijs zetten. Het knippen en plakken van handtekeningen is niet toegestaan.

De volgende video helpt je bij het op de juiste manier inzetten van verschillende soorten bewijsmateriaal: <https://vimeo.com/239992017>

Nu weet je wat je kunt verwachten, organisatorisch. Natuurlijk ben je ook benieuwd wat je inhoudelijk allemaal gaat doen. Hier gaan we in de volgende twee hoofdstukken op in.

3.4.2 Herkansingen van eerdere jaren

Indien je in een eerder studiejaar stage niveau 1 niet (helemaal) hebt afgerond, neem je contact op met je SLC en IO. Er zijn verschillende scenario's die mogelijk zijn:

- Staat er nog één onderdeel open, bijvoorbeeld 'adolescentiepsychologie'? Dan is er de mogelijkheid tot herkansen (volgens de richtlijnen van studiejaar 2019-2020). Schrijf je in voor de code (herkansing) die in je studievoortgangsoverzicht staat en neem contact op met je docent of begeleider bij wie je eerder inleverde of niet (volledig) afrondde.
- Staan er meerdere onderdelen open, overleg dan met je SLC over het werken met de huidige handleiding, richtlijnen en dus ook codes in je studievoortgangsoverzicht. Je SLC kan je hierbij helpen. Je volgt de gehele periode opnieuw (lessen, stage, etc.) en levert dan ook in bij de docenten of begeleiders met wie je nu contact hebt.

4 Didactiek: leren lesgeven

Hoe krijg je een nieuw idee, een nieuw perspectief, een nieuwe vaardigheid of een nieuw stukje kennis verder dan het hoofd? Hoe krijg je het in handen, in het handelen? Maar ook: hoe zorg je ervoor dat wat je denkt en wat je doet, klopt met elkaar? Dit concept van 'double-loop learning', bedacht door Donald Schön (1972), ligt ten grondslag aan de manier waarop we in de Werkplaats Didactiek het leren willen activeren. Tijdens deze module gaan we actief aan de slag met het vergroten van je handelingsrepertoire als toekomstig leraar. In het generieke deel leer je onder andere over de cognitieve concepten die ten grondslag liggen aan effectief lerarengedrag. In de Werkplaats ga je vooral aan de slag met de fysieke uitingsvorm van deze concepten. Om tot adequaat en effectief handelen te komen heb je immers zowel cognitieve kennis als overdrachtsvaardigheden hard nodig. Daarnaast ga je in de Werkplaats ook aan de slag met Digitale Ondersteuning.

NB: Iedere klas zal de bijeenkomsten in een andere volgorde doorlopen, zodat de docenten en de lokalen effectief ingezet kunnen worden.

LEREN staat nu centraal.
Leren over jezelf,
Leren van jezelf,
Leren over anderen,
Leren van anderen,
Hoe leren je toekomstige leerlingen en
Hoe kun jij ervoor zorgen hoe deze
leerlingen ook echt gaan leren...

Bijeenkomsten Generiek (7 bijeenkomsten)

Deze bijeenkomsten worden verzorgd door een docent die je meeneemt in enkele thema's waarbij je werkt aan je professionele identiteit als toekomstige leraar. Het is belangrijk om kennis te vergaren en te oefenen met enkele basisvaardigheden.

Bijeenkomsten Werkplaats Professionele Performance (4 bijeenkomsten)

Door te oefenen, te experimenteren, successen te hebben en te falen, leer je theorie en praktijk met elkaar te verbinden. In OP1 en 2 ben je gestart met een verkenning van je non verbale uitdrukkingsvaardigheden. Tijdens deze bijeenkomsten ga je actief aan slag met de zes rollen van de leraar, de sleutelbegrippen en het CAR model.

Bijeenkomst Werkplaats Professioneel Spreken (1 bijeenkomst)

Tijdens OP 1 en 2 heb je een stem screening gehad en een bijeenkomst omtrent oriënteren op Professioneel Spreken. Nu bouw je hierop verder.

Bijeenkomsten Werkplaats ICT (4 bijeenkomsten)

Onze experts op het gebied van ICT toepassingen in het onderwijs laten je kennismaken met allerlei toepassingen die je nodig hebt als leraar in spé. Er gaat een wereld voor je open! Maar ook privacy en hoe hiermee om te gaan, is een belangrijk onderwerp.

4.1 Bijeenkomsten Generiek (7 bijeenkomsten)

Deze bijeenkomsten worden verzorgd door een docent die je meeneemt in enkele thema's waarbij je werkt aan je professionele identiteit als toekomstige leraar. Het is belangrijk om kennis te vergaren en te oefenen met enkele basisvaardigheden.

Bijeenkomst 1 Breinleren en Brainstormen

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- de beginselen van breinleren benoemen en hierop reflecteren;
- de basis van brainstormen benoemen;
- brainstormkennis toepassen op de inhoud van OP3&4.

Inhoud

Leren staat centraal tijdens dit semester. Leren van jezelf, door jezelf, maar ook op meta niveau: Hoe leert de leerling die in jouw klas zit. En ... wat heb je nodig om als leraar voor de klas te staan? Deze bijeenkomst dient als aftrap voor de rest van OP3&4. Je bekijkt de thema's en concepten die aan bod komen en past hierop technieken van brainstormen toe.

Centrale begrippen

Breinleren, brainstormen, onderzoekende houding, professionele identiteit.

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Bekijk deze video:
<https://www.youtube.com/watch?v=LNHBMFCzznE>
Van Lara Boyd over je brein en noteer:
  - Wat leert dit jou als student?
  - Wat leert jou dit als toekomstig leraar?
- Handboek voor Leraren (Geerts & Van Kralingen, 2020): H12.1

Bijeenkomst 2

Activeren en Motiveren

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- aangeven wat 'leerstand' betekent;
- de motivatietheorieën benoemen;
- activerende didactiek ontwerpen op oriënterend niveau.

Inhoud

Om energie te hebben om te willen leren, gaan we aan de slag met jouw motivatie en hoe jij anderen kunt motiveren om te leren. We bekijken de theorie en oefenen.

Centrale begrippen

CAR, Activatie, Intrinsieke en extrinsieke motivatie, Leren

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Neem eens een kijkje op <https://www.ru.nl/docenten/onderwijs/didactiek-en-begeleiden/> en zie wat ze op deze plek vertellen over activatie en motivatie.
Noteer:
  - Hoe word jij geactiveerd tijdens lessen/bijeenkomsten?
  - Het verschil tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie bij jouzelf (max 1 A4)
- Handboek voor Leraren (Geerts & Van Kralingen, 2020): H1.1, H1.2, H1.3, H13.5.

Bijeenkomst 3

Assertiviteit en grenzen aangeven

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- de betekenis van assertief en non-assertief gedrag en de effecten hiervan benoemen;
- grenzen aangeven op assertieve manier;
- reflecteren op eigen grenzen en overtuigingen.

Inhoud

Kom jij voor jezelf op zonder anderen te kwetsen? Dan zit je goed. Het is echter een breekbaar lijntje. We gaan oefenen: waar ligt bij jou dat lijntje/die grens? En waar ligt die bij de ander? En waarom? Wil je dat deze daar blijft liggen of zie je mogelijkheden te schuiven richting de ander? We gaan aan de slag met theorie en praktijk.

Centrale begrippen

Breinleren, Assertiviteit, Grenzen, leiderschap & overtuigingen

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

Bekijk Cum Laude voor de voorbereiding

- Handboek voor Leraren (Geerts & Van Kralingen, 2020): H2.1, H12.1
- Lees dit online artikel:
<https://www.communicerenenzo.nl/5350-2/>

Bijeenkomst 4

Feedback geven en ontvangen

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- feedback goed opbouwen;
- feedback geven;
- feedback ontvangen;
- de achterliggende motieven van feedback herkennen.

Inhoud

Misschien denk je: dat kan ik al! Maar het blijft een moeilijk iets: feedback geven. Het is situatieafhankelijk. We gaan kijken naar lastige situaties en hoe je die kunt benutten om jezelf te laten zien en jezelf en anderen te helpen verder te komen.

Centrale begrippen

Feedback geven en ontvangen, contact maken.

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Lees dit online artikel:
<https://www.vernieuwonderwijs.nl/handvatten-effectieve-feedback-geven/>
- Neem een voorbeeld mee naar de les waar feedback voor jou niet goed uitwerkte.

Bijeenkomst 5

Reflecteren

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- diverse reflectiemethodieken gebruiken;
- reflectie toepassen;
- de relatie tussen reflecteren en leren benoemen.

Inhoud

Reflecteren doe je de hele dag door: op je stage, je baantje, thuis, met vrienden, ... Sommigen doen het de hele dag door, anderen mogen het wat vaker doen. En hoe doe je dat dan? Wat is het verschil tussen nadenken en reflecteren? We gaan ermee aan de slag!

Centrale begrippen

Breinleren, reflectie, reflectiemethodieken.

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Bekijk de 2 filmpjes omtrent reflecteren op <https://www.leraar24.nl/69363/meer-leren-door-te-reflecteren-in-het-po-en-vo/>
- Noteer wat je hieruit meeneemt of wat je graag ter discussie wilt stellen.

Bijeenkomst 6

Taalgericht lesgeven

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- het verschil tussen DAT en CAT benoemen;
- reflecteren op eigen professioneel taalgebruik.

Inhoud

Een docent van de vakgroep Nederlands neemt je mee in wat taal voor je kan doen als leraar zijnde. Geen droge kost, maar professionele taal leren herkennen en gebruiken in je rol.

Centrale begrippen

Breinleren & taal, CAT/DAT

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Neem een voorbeeld mee naar de les waarbij iet taalkundigs niet goed hebt uitpakkt. Iets wat tot een misverstand heeft geleid.

Bijeenkomst 7

Verbinding

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- alle onderdelen van OP3&4 aan elkaar en aan leerdoelen voor niveau 2 verbinden;
- leerdoelen voor niveau 2 formuleren;
- peerfeedback inzetten om te reflecteren op leeropbrengst.

Inhoud

Deze laatste bijeenkomst staat in het teken van verbinding. Hoe verbind jij alles aan elkaar? We lopen alles langs en starten weer even met de eerste les: Breinleren en brainstormen. Wat had je daar opgeschreven en hoe is dat uitpakkt?

Centrale begrippen

Breinleren, Pedagogiek, Didactiek, Professionele Identiteit.

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Zorg dat je je hele portfolio nog eens doorneemt en hou het (digitaal) standbye.

4.2 Bijeenkomsten Werkplaats Professionele Performance (4 bijeenkomsten)

Tijdens de Werkplaatsen Professionele Performance gaan we vooral aan de slag met: 'Hoe krijg je een nieuw stukje kennis verder dan het hoofd. Hoe krijg je het in handen, in het handelen.' Door te oefenen, te experimenteren, successen te hebben en te falen train je je overdrachtsvaardigheden zodat jij straks een effectieve leraar wordt. Een leraar die niet alleen professioneel kan handelen maar die dit handelen kan vullen met de eigen professionele identiteit. Tijdens deze bijeenkomsten ga je fysiek aan slag met de zes rollen van de leraar, de sleutelbegrippen en het CAR model.

Bijeenkomst 1

Gastheerschap

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- het eigen gedrag effectief beïnvloeden en inzetten t.b.v. overdracht en een goede werksfeer;
- blijk geven van inzicht in houding en gedrag van de leraar vanuit het feit dat gedrag gedrag veroorzaakt.

Inhoud

Hoe internaliseer je rust en ontspanning bij aanvang van een les om van daaruit contact te maken met de leerlingen? Hoe maak je de R van CAR = Relatie zichtbaar in je handelen?

In semester 1 is er een begin gemaakt met een professionele identiteit. Je weet dat je voor de klas een 'rol' uitdraagt en dat daar bepaald gedrag/handelen bij hoort. Nu ga je een begin maken met de toepassing van gedrag in een (fictieve)klassensituatie. M.a.w. je gaat je overdrachtsvaardigheden trainen en oefenen. Daar waar het in semester 1 nog vooral over jezelf ging, gaat het nu steeds meer over 'jezelf in context'. Dus, hoe pas je de geleerde vaardigheden toe in onderwijssituaties? Welke non-verbale vaardigheden horen bij effectief gastheerschap? De R = relatie uit CAR staat centraal. Hoe maak je contact? Welke vaardigheden zijn daarbij essentieel? Welke eerste indruk wil je maken en wat vraagt dit van je verbale en non-verbale gedrag?

Centrale begrippen

Gastheer, CAR, bouwen aan de relatie, professionele identiteit, professioneel handelen, professionele performance.

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

Bekijk Cum Laude voor de eventuele voorbereiding
➤ Eigen portfolio OROB, lees met name de reflectie op de Werkplaatsen in OP1 of 2 nog eens terug.

Bijeenkomst 2

De Presentator

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- laten zien dat hij in onverwachte (spel)situaties kan handelen, zonder een black-out te krijgen;
- adequaat reageren op leerlingengedrag.

Inhoud

Hoe maak je je leerlingen nieuwsgierig én motiveer je ze (sleutelbegrip 6)? Hoe geef je in kort tijdsbestek, in heldere bewoordingen en met gebruik van effectief lerarengedrag je grenzen aan?

Of een werksfeer prettig zal zijn of niet, wordt voor een belangrijk deel bepaald in de plenaire momenten. De rol die hierbij aansluit is de presentator. In de les ga je aan de slag met het herkennen van je emoties en hoe je deze emoties gecontroleerd in kunt zetten voor de klas. Je begrijpt dat dit onderdeel van je lerarenrol is. Door middel van oefening en training ben je steeds beter in staat rustig en ontspannen voor de groep te staan en vanuit die rust de groep te zien en ermee te interacteren. Je leert 'op het podium staan' en het gedrag van leerlingen van daaruit te regisseren teneinde een goede en prettige werksfeer te realiseren.

Centrale begrippen

Rollen van de leraar, de presentator, CAR, sleutelbegrip: aandacht voor nieuwsgierigheid en motivatie.

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Geef jezelf een cijfer van 0 tot 10 in de rol van presentator.

Bijeenkomst 3

Een heldere structuur in een les (1)

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- een passende structuur toepassen in een (deel van) een les
- een structuur toepassen die past bij je doelgroep
- een verhaal en het concrete handelen opbouwen en durft daarmee te spelen.

Inhoud

Een heldere structuur in de les geeft de leerlingen houvast en zorgt ervoor dat je les overzichtelijk en herkenbaar blijft. Je hebt hiermee een begin gemaakt bij OROB in OP 1 en 2. Maar bij het vasthouden van de aandacht van je leerlingen komt meer kijken dan structuur. Je leert in deze les dat de opbouw van een les veel raakvlakken heeft met bijvoorbeeld de opbouw van een film, een toneelstuk, een boek. Je leert om vanuit een doordachte voorbereiding passende inhoud aan te bieden aan je 'publiek' en dit 'publiek' hiervoor te nieuwsgierig te maken en te enthousiasmeren. Je leert om binnen die doordachte voorbereiding, te spelen en te improviseren op mogelijke gebeurtenissen die de structuur van je les kunnen verstoren. Je kunt hierbij je non-verbale vaardigheden ter ondersteuning inzetten.

Centrale begrippen

Dramaturgische opbouw, spanning, improvisatie, exposé, ontwikkeling, climax, afwikkeling

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Maak een vergelijking tussen de opbouw van een les en de opbouw van een spannende film.

Bijeenkomst 4

Een heldere structuur in de les (2)

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- Op een praktische manier de sleutelbegrippen omzetten naar concreet gedrag in de klas.
- Binnen de structuur in staat zijn te improviseren en in te spelen op onverwachte gebeurtenissen.

Inhoud

Dit is de laatste Werkplaats Professionele Performance op niveau 1. In het eerste semester heb je gewerkt aan je non-verbale vaardigheden en hoe deze bepalen hoe je overkomt op anderen. Tijdens de bijeenkomsten in het tweede semester heb je een begin gemaakt met het functioneel inzetten van deze vaardigheden ten behoeve van effectief leraarschap. Door deze oefening heb je nu als het goed is een eerste inzicht in jouw *Professionele performance*: je bent in staat je handelen doordacht vorm te geven en te vullen met je persoonlijke identiteit. Je voelt je vrij genoeg te spelen met je kennis, jezelf en je 'publiek'. In deze les oefenen we nog een laatste keer met het aansluiten bij de beleving en het niveau van je 'publiek' (sleutelbegrip). Je bent in staat betekenis te geven aan de inhoud (sleutelbegrip) en bovenal lukt het je om je 'publiek' nieuwsgierig te maken, te motiveren en te enthousiasmeren (sleutelbegrip).

Centrale begrippen

Motiveren, enthousiasmeren, inspireren, betekenis geven, niveau

Huiswerk:

Schrijf een heldere reflectie op de vier bijeenkomsten volgens het format op pagina 52. Sluit deze reflectie af met een beginpunt voor niveau 2. Voeg deze reflectie en de feedback toe aan het portfolio.

4.3 Bijeenkomst Werkplaats Professioneel Spreken (1 bijeenkomst)

Tijdens OP 1 en 2 heb je een stem screening gehad en een bijeenkomst omtrent oriënteren op Professioneel Spreken. Nu bouw je hierop verder.

Bijeenkomst 1   Basis adem- en stemgebruik

Doelen

De student beheerst de kennis en de basisvaardigheden voor een professioneel spreekgedrag, o.a. adem, stem, articulatie en ruimtegebruik.

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- Zijn adem tijdens het spreken reguleren (of kennis hebben van hoe het kan)
- Zijn stem op een gezonde manier verheffen (of kennis hebben van hoe het kan)
- Verstaanbaar spreken (of kennis hebben van hoe het kan)
- De ruimte ondersteunend inzetten tijdens het lesgeven (of kennis hebben van hoe het kan)

Inhoud

De student zet – onder supervisie – bewust zijn (non)verbale spreekgedrag in om op gezonde en effectieve wijze het eigen professioneel handelen uit te dragen.

De student leert de basisvaardigheden van professioneel spreken; adem, stem, verstaanbaarheid en ruimtegebruik. In een actieve training leren de studenten de basis hoe zij gezond en effectief spreken voor de klas.

Literatuur

-

Centrale begrippen

Adem, stemgebruik, verstaanbaarheid, ruimtegebruik

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

Bekijk het model Professioneel Spreken uit de eerste les Professioneel Spreken.

4.4 Bijeenkomsten Werkplaats ICT (4 bijeenkomsten)

Bijeenkomsten ‘Werkplaats ICT jaar 1’ (4 bijeenkomsten)

Onze experts op het gebied van digitale didactiek laten je kennismaken met allerlei ICT-toepassingen die je nodig hebt als leraar in spé. Er gaat een wereld voor je open! Ook de didactische en pedagogische aspecten die hier onlosmakelijk mee verbonden zijn komen aan bod. Verder krijg je een introductie over privacy en security en hoe hiermee om te gaan.

Bijeenkomst 1   Digitale ondersteuning I

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- werken met een digitaal schoolbord
- een presentatie maken op basis van de ontwerpprincipes van Mayer
- werken met enkele basis presentatietoepassingen

Inhoud

De studenten leren de basisprincipes van omgaan met een digitaal schoolbord. Verder krijgen ze enkele basis presentatietoepassingen te zien en krijgen ze tijd om hier onder begeleiding gelijk praktisch mee aan de slag te gaan.

Literatuur

-

Centrale begrippen

Digitale schoolborden, ontwerpprincipes van Mayer, basis presentatietoepassingen

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

Op de ondersteunende wikiwijs pagina de kopjes “Welkom” t/m “Benodigde voorkennis” door te nemen.

Ondersteunende wikiwijs pagina: <https://maken.wikiwijs.nl/162819/>

Bijeenkomst 2

Digitale ondersteuning 2

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- benoemen wat belangrijke aandachtspunten zijn bij het omgaan met devices (telefoons, iPads, laptops, computers) in de klas
- werken met enkele meer geavanceerde presentatietoepassingen

Inhoud

De studenten gaan met de docent in discussie over hoe goed didactisch en pedagogisch omgegaan moet worden met onderwijsleertechnologie in de klas. Verder krijgen ze enkele meer geavanceerde presentatietoepassingen te zien en krijgen ze tijd om hier onder begeleiding gelijk praktisch mee aan de slag te gaan.

Literatuur

-

Centrale begrippen

Omgaan met devices in de klas, geavanceerde presentatietoepassingen

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Alvast een onderwerp en doelgroep te kiezen voor de les die je gaat ontwerpen
- Op de ondersteunende wikiwijs pagina alles t/m bijeenkomst 1 maken.

Bijeenkomst 3

Digitale ondersteuning 3

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- de meerwaarde en de didactische, inhoudelijke, technische en contextuele mogelijkheden en aandachtspunten van een ICT-toepassing benoemen
- benoemen wat blended leren is en hoe het vormgegeven kan worden
- werken met enkele basis verwerkingstoepassingen

Inhoud

Je leert op basis van o.a. het XTPACK model van Punya Mishra om balans te krijgen in het gebruiken van onderwijsleertechnologie (OLT) als ondersteuning in de klas. Je krijgt informatie over blended leren en je leert werken met enkele basis verwerkingstoepassingen. Je krijgt tijd om onder begeleiding hiermee te oefenen.

Literatuur

-

Centrale begrippen

XTPACK model, introductie tot blended leren, basis verwerkingstoepassingen

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Het presentatie gedeelte van de les die je gaat ontwerpen af te hebben en je alvast te oriënteren op enkele artikelen die te maken hebben met de eindopdracht.
- Op de ondersteunende wikiwijs pagina alles t/m bijeenkomst 2 maken.

Bijeenkomst 4

Digitale ondersteuning 4

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- de basis van privacy en security in het onderwijs en hoe ze hiermee om moeten gaan benoemen
- werken met enkele meer geavanceerde verwerkingstoepassingen

Inhoud

De studenten leren door het spelen van een 'Serious game' de basis van privacy en security in het onderwijs. Verder krijgen ze wat meer geavanceerde verwerkingstools te zien en krijgen ze tijd om onder begeleiding hiermee te oefenen.

Literatuur

-

Centrale begrippen

Inleiding op privacy en security, serious games, geavanceerde verwerkingstoepassingen

Je bereidt je voor op deze bijeenkomst door:

- Je alvast te oriënteren op enkele artikelen die te maken hebben met de eindopdracht.
- Op de ondersteunende wikiwijs pagina alles t/m bijeenkomst 3 maken.

5 Pedagogiek: Ken je doelgroep

Dit jaar oriënteer je je op het beroep van de leraar: pas jij bij het beroep en past het beroep bij jou? Een belangrijk onderdeel van deze oriëntatie is de doelgroep 'leerlingen' in het voortgezet onderwijs (hierna: vo) en 'studenten' in het middelbaar beroepsonderwijs (hierna: mbo). Die oriëntatie vindt plaats door de stage en bijeenkomsten op de Hogeschool Rotterdam met het thema 'adolescentiepsychologie'. Om je doelgroep te leren kennen, loop je daarnaast in OP3 en OP4 stage op een Opleidingsschool (indien je voltijdstudent bent). Op de stage voer je kleine opdrachten uit die je input geven voor het maken van de eindopdracht van 'adolescentiepsychologie'.

5.1 Adolescentiepsychologie

Bij adolescentiepsychologie is het van belang dat je je als student bewust wordt van je eigen ontwikkeling als adolescent: hoe is die ontwikkeling verlopen? Wat herken je daarvan bij je eigen leerlingen en in de theorie? De bijeenkomsten over de adolescentiepsychologie ondersteunen je bij het verbinden van de praktijk, theorie en je eigen ontwikkeling.

5.1.1 Vormgeving

In OP3 volg je zes bijeenkomsten op de Hogeschool Rotterdam. In deze bijeenkomsten wordt de theorie rondom adolescentiepsychologie op een (inter)actieve wijze behandeld. De bijeenkomsten zijn voornamelijk vormgegeven middels interactieve werkvormen waarbinnen ruimte is voor de koppeling van theorie naar je eigen ervaringen alsook naar wat je meemaakt en ziet in je stage.

Voor voltijdstudenten vindt bijeenkomst 'X' (zie hoofdstuk 5.1.4.) plaats op de Opleidingsschool. Deze bijeenkomst vindt per Opleidingsschool op een eigen gekozen moment plaats in OP3. De Opleidingsschool geeft zelf invulling aan deze bijeenkomst en biedt ruimte voor het maken van een koppeling tussen de theorie en de specifieke doelgroep van de Opleidingsschool. Je kunt je misschien voorstellen dat de situatie per school of afdeling (en de bijbehorende doelgroep) nogal kan verschillen. Tijdens en na deze bijeenkomst voer je praktijkopdrachten uit die input geven aan je eindopdracht. De inhoud van deze praktijkopdrachten kan verschillen per opleidingsschool. Op CumLaude staan algemene suggesties voor praktijkopdrachten (zie map: 'bijlagen adolescentiepsychologie').

Deeltijdstudenten kunnen de tijd van deze bijeenkomst benutten door de praktijkopdrachten zelf op hun stage uit te gaan voeren.

5.1.2 Leerdoelen adolescentiepsychologie

1. Je kent de theorie van adolescentiepsychologie, zoals aangeboden in het boek van Van der Wal en De Wilde (2017). Dat betekent dat je de begrippen in eigen woorden kunt weergeven.
2. Je herkent de aspecten uit de theorie in het gedrag van leerlingen.
3. Je wordt je bewust van je eigen ontwikkeling als adolescent in het kader van je opleiding tot leraar.
4. Je brengt de opgedane inzichten uit de theorie, het gedrag van leerlingen en je eigen ontwikkeling als adolescent met elkaar in verband.

5.1.3 Beoordeling

In OP3 rond je het adolescentiepsychologie af. Hier zullen we de eindbeoordeling van adolescentiepsychologie verder toelichten.

Voor adolescentiepsychologie maak je een eindopdracht. In deze opdracht laat je zien dat je de theorie begrijpt, dat je de theorie kunt koppelen aan je eigen ontwikkeling en dat je de theorie kunt koppelen aan de doelgroep waaraan je straks lesgeeft. Dit verwerk je in een tekst van zes pagina's (exclusief voorblad, inhoudsopgave, inleiding, reflectie en bijlagen).

Hieronder staan precies die stappen die je zet om tot een goede inhoud voor je eindopdracht te komen. We realiseren ons dat sommige studenten misschien liever wat creatieve vrijheid zouden krijgen bij het schrijven van een tekst als deze. Toch kiezen we ervoor om je in het eerste jaar van je studie een redelijk strak format te geven, zodat je leert hoe je een tekst systematisch opbouwt.

5.1.4 Opdracht

De opdracht werk je in de volgende stappen uit:

1. Je maakt een voorblad en een inhoudsopgave, conform het document 'Richtlijnen waar een schriftelijk verslag aan moet voldoen' van Hogeschool Rotterdam, zie CumLaude.
2. Je schrijft een inleiding. Deze inleiding maakt geen deel uit van de zes pagina's tekst. In je inleiding komen de onderstaande onderdelen aan bod.
  - Wie je bent (introduceer jezelf);
  - Jouw keuze voor de onderwerpen en toelichting van je keuze;
  - Waar je stage loopt.
3. In je opdracht ben je verplicht om drie van onderstaande vijf onderwerpen uit te werken. Je bent hierbij verplicht om onderdeel 4 of 5 uit te werken.
  1. Identiteitsontwikkeling (1) (Van der Wal & De Wilde, H2)
Subthema: Persoonlijkheid en levensloop (Freud, Erikson)
  2. Identiteitsontwikkeling (2) (Van der Wal & De Wilde, H2)
Subthema: Identiteitsverwarring en identiteitsstatus
  3. Identiteitsontwikkeling (3) (Van der Wal & De Wilde, H2)
Subthema: peer- en leeftijdsgenoten, groepsvorming, opvoedingsstijlen
  4. Cognitieve ontwikkeling (Van der Wal & De Wilde, H3.1; 3,2; 3.3.1 en 3.6)
  5. Seksuele ontwikkeling (Van der Wal & De Wilde, H4)
4. De titels van de verschillende hoofdstukken geef je de naam van het door jou gekozen onderwerp.
5. Per hoofdonderwerp werk je drie of meer begrippen uit het boek *herkenbaar* uit. Herkenbaar betekent dat je het begrip noemt met tussen haakjes het bladzijdenummer uit het

boek waar je het gevonden hebt, en *in eigen woorden* het begrip uitlegt.

6. Om je te helpen om de door jou gekozen onderwerpen te koppelen aan je eigen ontwikkeling kun je gebruik maken van een aantal hulpvragen (zie CumLaude). Om je te helpen om de door jouw gekozen onderwerpen aan de doelgroep te koppelen vind je suggesties voor de praktijkopdrachten, die je kunt uitvoeren op je opleidingsschool (zie CumLaude).
7. Voor elk door jou gekozen onderwerp gebruik je *minimaal 2* voorbeelden uit je eigen leven en *minimaal 2* voorbeelden uit de informatie die je hebt opgedaan uit de praktijk(opdrachten).
8. Je schrijft een reflectie waarin je aangeeft hoe je deze opdracht hebt ervaren en welke invloed deze opdracht heeft op jouw rol als toekomstig leraar. Deze reflectie maakt geen deel uit van de 6 pagina's tekst.
9. Je voegt de literatuurlijst toe volgens de 'Richtlijnen waar een schriftelijk verslag aan moet voldoen' van Hogeschool Rotterdam, zie CumLaude.
10. In de bijlage voeg je de kolom 'waardering zelf' van de rubric toe: deze vul je volledig in.
11. De eindopdracht moet wat betreft vorm, spelling en literatuurverwijzingen voldoen aan de criteria uit het document 'Richtlijnen waar een schriftelijk verslag aan moet voldoen' van Hogeschool Rotterdam, zie CumLaude.
12. Je levert je eindopdracht in CumLaude op de volgende manier *Achternaamstudent_Achternaamdocent_LERLD202X*.
13. Je levert de eindopdracht in de toetsweek van OP3 in, uiterlijk op **maandag 12 april 2021 vóór 09:00h**.
14. De deadline voor de herkansing is in de hertoetsweek van OP3, uiterlijk op **maandag 28 juni 2021 vóór 09:00h**.

Op CumLaude vind je het document 'voorbeeld eindopdracht' waarin een thema is uitgewerkt. Dit document kan je helpen bij het schrijven van de eindopdracht.

Je opdracht wordt beoordeeld door de docent waarbij je de lessen hebt gevolgd met behulp van een rubric (zie bijlage 3). Een deel van de rubric bestaat uit knock-out criteria. Indien je deze knockout-criteria en de zelfbeoordeling niet hebt toegevoegd en/of ingevuld in je verslag wordt de eindopdracht niet beoordeeld.

Bijeenkomst 2   Identiteitsontwikkeling (1)

Bijbehorende rol: Pedagoog

Doelen   *Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:*

- de begrippen identiteit en persoonlijkheid in eigen woorden uitleggen;
- de psycho-analytische theorie van Freud uitleggen en koppelen aan voorbeelden uit de eigen leefwereld;
- de ontwikkeling van de menselijke levensloop, zoals beschreven door Erikson, uitleggen aan de hand van voorbeelden.

Inhoud   In deze bijeenkomst verkennen we de theorie van Sigmund Freud en Erik Erikson over identiteitsontwikkeling en levensloop. Je onderzoekt in hoeverre je dit bij jezelf herkent en maakt hierbij koppelingen naar wat je ziet bij je leerlingen op je stage.

Literatuur   ➤ Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H2.1 t/m 2.4

Centrale begrippen   Identiteit, persoonlijkheid, Sigmund Freud, Levensloop Erik Erikson

Je bereidt je voor op de volgende bijeenkomst:

- Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H2.5
- Neem een casus mee uit je stage passend bij de theorie van identiteitsontwikkeling van les 3.

Bijeenkomst 4   Identiteitsontwikkeling (3)

Bijbehorende rol: Pedagoog

Doelen   *Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:*

- Uitleggen hoe het model van Bronfenbrenner van invloed is op de persoonlijkheids- en identiteitsontwikkeling.
- Uitleggen hoe verschillende opvoedingsstijlen van invloed zijn op het gedrag van leerlingen.
- Omschrijven hoe een peergroup en leeftijdsgenoten van invloed is op de persoonlijkheids- en identiteitsontwikkeling.
- Groepsvorming bij leerlingen herkennen in de het VO of MBO

Inhoud   We gaan deze bijeenkomst kijken naar de aspecten die van invloed zijn op de persoonlijkheids- en identiteitsontwikkeling. Hierbij maken we gebruik van het model van Bronfenbrenner. Een specifiek onderdeel hierbij zal zijn de invloed van peergroups. We gaan kijken hoe verschillende opvoedingsstijlen van invloed zijn op het gedrag van leerlingen in jouw klaslokaal. Als laatste onderdeel van deze les gaan we in op de groepsvorming die zowel in het VO als MBO plaatsvindt.

Literatuur   ➤ Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H2.6

Centrale begrippen   Persoonlijkheidsontwikkeling, identiteitsontwikkeling, opvoedingsstijlen, peergroups, groepsvorming

Je bereidt je voor op de volgende bijeenkomst:

- Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H3.1; 3,2; 3.3.1 en 3.6
- TedTalk Jelle Jolles
<https://www.youtube.com/watch?v=VhF8ES4MOSE&t>
Koppel de literatuur voor deze les aan de video van Jelle Jolles
- Neem een casus mee uit je stage passend bij de theorie van cognitieve ontwikkeling van les 5.

Bijeenkomst 5

Cognitieve ontwikkeling

Bijbehorende rol:

Didacticus, Pedagoog

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- Uitleggen wat intelligentie inhoudt.
- Het meervoudige intelligentiemodel gebruiken als inspiratiebron bij het voorbereiden van een les.
- In grove lijnen beschrijven hoe de cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren verloopt.
- Uitleggen hoe je emotionele intelligentie van leerlingen kunt stimuleren.

Inhoud

We gaan deze les kijken naar het begrip intelligentie. Er wordt ingegaan op verschillende soorten intelligentie en de ontwikkeling ervan. Als laatste wordt de emotionele intelligentie van leerlingen besproken en hoe jij deze als leraar kunt stimuleren.

Literatuur

- Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H3.1; 3,2; 3.3.1 en 3.6
- TedTalk Jelle Jolles
<https://www.youtube.com/watch?v=VhF8ES4MOSE&t>

Centrale begrippen

Intelligentie, cognitieve ontwikkeling, emotionele ontwikkeling

Je bereidt je voor op de volgende bijeenkomst:

- Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H4.1 – 4.4
- Neem een casus mee uit je stage passend bij de theorie van seksuele ontwikkeling, les 6

Bijeenkomst 6

Seksuele ontwikkeling

Bijbehorende rol:

Pedagoog

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- de seksuele ontwikkeling van de adolescent vanuit verschillende aspecten beschrijven;
- drie hedendaagse opvattingen over seksualiteit uitleggen;
- seksuele ontwikkeling en het effect op de identiteitsontwikkeling typeren;
- aangeven wat genderidentiteit is en verschillende verklaringen geven voor het ontstaan van genderidentiteit.

Inhoud

We gaan deze bijeenkomst kijken naar de verschillen van seksuele ontwikkeling van de adolescent (j/m). Hierbij wordt de relatie gelegd met de seksuele ontwikkeling en het effect daarvan op de identiteitsontwikkeling. We gaan kijken naar de opvattingen die er vandaag de dag bestaan over seksualiteit. Als laatste onderdeel van de les gaan we kijken naar genderidentiteit en op zoek naar verklaringen over het ontstaan hiervan.

Literatuur

- Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H4.1 – 4.4

Je bereidt je voor op de volgende bijeenkomst:

- Zorg dat je voorbereid bent voor de transferbijeenkomst op je opleidingsschool. Welke onderwerpen ga je uitwerken en welke vragen en/of observaties ga je (eventueel) stellen of uitvoeren.

Bijeenkomst X

Bijeenkomst op de opleidingsschool (alleen voltijd)

Bijbehorende rol

Didacticus, Pedagoog

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomst:

- Een verband leggen van de door student gekozen theorie en de onderwijspraktijk.

Inhoud

Tijdens deze bijeenkomst heb je de kans om de door jou gekozen theorie te koppelen aan de doelgroep waaraan je lesgeeft. Deze bijeenkomst zal door je opleidingsschool worden vormgegeven tijdens onderwijsperiode 3. Na deze bijeenkomst kun je de verzamelde informatie in je eindopdracht te verwerken en verbinden aan de theorie bij het onderdeel *praktijk*.

Literatuur

- Wal, J. van der & Wilde, J. de (2017), H1, H2.1 t/m 2.6, H3, H4.1 – 4.4

6 Stage (het werkplekleren)

Wat betekent het om nu, in deze tijd, op deze plek, leraar te zijn? In het eerste half jaar zijn allerlei kanten van leraarschap besproken en heb je de eerste stappen gezet als leraar in wording. Met de cursus Oriëntatie op Onderwijs en Beroep ben je in OP1 en OP2 gestart met een verkenning van het leraarschap. Je hebt basiselementen van het leraarschap (de school, de leerling, de les en de leraar) onder de loep genomen en je hebt geoefend met verschillende vaardigheden en rollen van de leraar. Tijdens de stage (ook wel ‘werkplekleren’ genoemd) wordt de verkenning verder uitgebreid om al de opgedane kennis tijdens OP1 en OP2 te herkennen in de onderwijspraktijk.

5.2.1 Vormgeving

In OP3 en 4 ga je één dag in de week daadwerkelijk op stage. Hier ga je het leraarschap ontdekken, ervaren en onderzoeken. Voor voltijdstudenten geldt het volgende: je wordt op een opleidingsschool geplaatst met een groepje studenten. Je wordt hierbij begeleid door een werkplekbegeleider (een leraar, werkzaam op de opleidingsschool). Vanuit de Hogeschool Rotterdam word je begeleid door je instituutsopleider (IO) bij het schrijven van je portfolio.

5.2.2 Praktisch: stage

Voor de stage niveau 1 hoef je niet zelf een stageplaats te zoeken. Je wordt geplaatst op een opleidingsschool (een school waarmee de Hogeschool Rotterdam een samenwerkingsverband heeft). Deze opleidingsscholen zijn bekend met het stageprogramma en vullen zelf ook een deel van het programma in, passend bij de context van de eigen school, doelgroep en omgeving.

Deeltijd

Deeltijdstudenten zijn zelf verantwoordelijk voor het zoeken van een stageplaats. Hierbij is er een minimaal aantal van *tien* volledige stagedagen vastgesteld. Daarnaast zijn zij vrij om de stage naar eigen (jaar)planning in te vullen, in overleg met de SLC en/of instituutsopleider (indien zij op een Opleidingsschool stage lopen). Alle inhoudelijke- en vormvereisten (beoordeling, behalen van de leerdoelen) zijn hierbij geldend. De SLC en/of IO kunnen indien nodig overleg hierover plegen met de coördinatoren van Samen Opleiden Niveau 1 (zie voorpagina van deze handleiding).

Deeltijdstudenten maken in overleg met hun SLC een planning en bespreken welke opdrachten zij uitvoeren om aan het einde van de stage aan te tonen dat zij de leerresultaten (LERS) beheersen.

5.2.3 Leerdoelen

Het eerste jaar van de lerarenopleiding heeft een oriënterende functie, waarvan de stage een belangrijk onderdeel is. Vragen die daarom bij deze stage centraal staan zijn:

1. *Pas ik bij het beroep?*
2. *Past het beroep bij mij?*

Met het ‘beroep’ wordt het leraarschap in brede zin bedoeld: zowel de doelgroep (zie ‘adolescentiepsychologie’) als het lesgeven en andere taken die bij het leraarschap komen kijken. In deze eerste stageperiode maak je hiermee kennis. Het is dan ook van belang om vragen te stellen,

(kritisch) te onderzoeken en initiatief te nemen (wat heb ik nodig om antwoord te krijgen op mijn leervragen?).

De algemene doelstelling voor stage niveau 1 is dan ook:

Aan het einde van de stageperiode kun je uitleggen wat het leraarschap inhoudt en kun je antwoord geven op de vragen 'Pas ik bij het beroep' en 'Past het beroep bij mij'?

5.2.4 Beoordeling en bewijzen

Voor een beeld van de kennis, inzichten en vaardigheden die je aan het eind van niveau 1 dient te beheersen, werken we met de leerresultaten (LER's), zie ook hoofdstuk 2 en 3. In je portfolio toon je deze LER's aan met bewijzen vanuit je stage.

De bewijzen kunnen verschillen per student en per opleidingsschool. Iedere opleidingsschool heeft te maken met een andere context en een andere doelgroep (dat kan gaan om niveaus, maar ook om bijvoorbeeld MBO/VO). Zodoende zijn er vanuit de Hogeschool Rotterdam dan ook geen vastomlijnde opdrachten meegegeven aan jou als student of aan de opleidingsschool. In overleg met je werkplekbegeleider (en/of instituutopleider en schoolopleider) maak je afspraken over je taken en opdrachten tijdens je stagedagen. Deze staan in het *programmaboekje* van jouw opleidingsschool. Leidraad is de beoordelingsrubric, zie bijlage 2. In deze rubric (het onderdeel 'stage') staan de LER's uitgewerkt in mogelijke opdrachten en bewijsvoering.

Het is de bedoeling dat je iedere LER bewijst. In hoofdstuk 3 heb je al kunnen lezen aan welke eisen bewijzen moeten voldoen. Het uitdenken van de bewijsvoering hoef je niet alleen te doen: er zijn verschillende begeleidingsmomenten met je IO waarin je begeleid wordt bij het schrijven van je portfolio.

5.2.5 Bijeenkomsten

Bijeenkomst Y

Bijeenkomsten intervisie en portfoliobegeleiding

Bijbehorende rol

Alle rollen van de leraar

Doelen

Bij actieve participatie kan de student na deze bijeenkomsten:

- In intervisie met medestudenten meedenken en oplossingen aandragen;
- In intervisie de eigen vraagstukken op gestructureerde wijze delen;
- Beschrijven wat reflectie inhoudt en met de STARR-methode reflecteren op praktijksituaties;
- De aangedragen handvatten of feedback op het portfolio verwerken;
- Bewijsmateriaal op de juiste manier inzetten in het portfolio.

Inhoud

Voltijd: De inhoud van deze bijeenkomsten kan per opleidingsschool op een andere wijze worden vormgegeven. Op alle opleidingsscholen is er aandacht voor intervisie: welke ervaringen heb je opgedaan op stage, welke vragen heb je daarover en wat wil je verder bespreken?

Daarnaast maak je kennis met de STARR methode om te reflecteren. Er is een kennisclip beschikbaar welke je bekijkt. Je kunt hierover vragen stellen aan je IO en de STARR werkwijze neem je mee in je portfolio (zie bijlage 12).

Tot slot wordt je door je IO begeleid bij het schrijven van je portfolio. Peer-feedback is hier een centraal onderdeel (zie format bijlage 6). Hierbij is er ook aandacht voor het op de juiste manier inzetten van bewijsmateriaal in je portfolio (H3.4).

Deeltijdstudenten worden bij deze thema's begeleid door hun SLC. Zij kunnen ook gebruik maken van de beschikbare kennisclips over bijv. STARR en het schrijven van een portfolio.

Centrale begrippen

Portfolio, reflectie, STARR, intervisie, bewijsmateriaal

Literatuur

Handleiding samen opleiden

Bijlagen

- Bijlage 1: Schrijfwijzer Portfolio
- Bijlage 2: Rubric Assessment (Summatieve beoordeling)
- Bijlage 3: Rubric Adolescentiepsychologie (onderdeel Pedagogiek: ken je doelgroep)
- Bijlage 4: Formatieve beoordeling werkplaats Professioneel Handelen
- Bijlage 5: Formatieve beoordeling werkplaats ICT
- Bijlage 6: Format Peerfeedback (formatieve toetsing)
- Bijlage 7: Overzicht studiebelastinguren (SBU)
- Bijlage 8: Toetsdekkingsmatrix Generiek niveau 1 – Leerresultaten IVL 2020-2023
- Bijlage 9: Koppeling modules Generiek niveau 1 aan Generieke Kennisbasis
- Bijlage 10: Schrijfwijzer verslaglegging
- Bijlage 11: AVG richtlijnen
- Bijlage 12: STARR reflectie

Bijlage 1 Schrijfwijzer portfolio

Richtlijnen portfolio		
Onderdeel opdracht	Inhoud	Document
Algemeen (voorwaardelijk voor beoordeling)		
Voorblad	Met jouw naam, je klas, de modulecodes, naam IO, naam SLC, naam SO en/of WPB.	N.v.t.
Inhoudsopgave	Een verzorgde en nette inhoudsopgave volgens de richtlijnen (bijlage 8)	N.v.t.
Pedagogiek: Ken je doelgroep (Adolescentiepsychologie)	Voeg hier de (voldoende/onvoldoende) beoordeling toe van het thema adolescentiepsychologie Voeg daarnaast ook je leeropbrengsten van dit thema toe, gekoppeld aan je ervaringen op stage.	Max. 1000 woorden of 2A4 (excl. de beoordelingsrubric).
Stage (het werkplekleren)		
Stage	<p>In dit onderdeel geef je antwoord op de volgende vragen: ‘Pas ik bij het beroep’ en ‘Past het beroep bij mij’?</p> <p>Je geeft op deze vragen antwoord door gebruik te maken van eventuele opdrachten van de opleidingsschool, eigen inzichten, feedback en – forward van je WPB, SO en IO. Je beschrijft je ontwikkeling de verschillende leerresultaten (LERS). Om je ontwikkeling aan te tonen verzamel je hiervoor bewijsmateriaal en voegt deze toe. Het bewijsmateriaal presenteert je op de wijze zoals beschreven hoofdstuk 3.4.</p> <p>Het laatste onderdeel van deze beschrijving is een plan voor je eigen ontwikkeling voor stage niveau 2 (minimaal 5 leerdoelen).</p> <p>Je kunt hierbij denken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In stagejaar 2 wil gaan oefenen met... - In stagejaar 2 ga ik concreet werken aan... - In mijn lesvoorbereidingen ga ik rekening houden met... - Etc. 	Strakke richtlijnen worden hier niet gegeven: invulling en aantal bewijzen kan verschillen per student en per Opleidingsschool.
Didactiek: Leren lesgeven		
Generieke bijeenkomsten	<p>Je reflecteert kort op de onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Breinleren; - Activeren/Motiveren; - Assertiviteit; - Grenzen aangeven; 	<p>Per onderwerp max ½ A4</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Uitwerking door een model, schema, woordweb. ○ Video (max. 3 min) ○ Etc.

	<ul style="list-style-type: none"> - Feedback geven/ontvangen; - Reflecteren; - Taalgericht lesgeven. <p>Naast de reflectie neem je ook de persoonlijke leeropbrengst per ontwerp in je portfolio op. Dit mag op een creatieve manier.</p>	N.B. Het materiaal is door jou zelf ontwikkeld. Je maakt dus geen gebruik van bestaande video's, schema's, formats etc.
Werkplaats Professionele Performance & Professioneel Spreken	<p>In je portfolio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neem je de formatieve beoordeling van de docent op. - schrijf je een reflectie op de bijeenkomsten door de aangegeven vragen te beantwoorden (bijlage 4). <p>In deze reflectie kijk je op een kritische manier naar je eigen handelen. Deze beschrijving verwerk je op een volledige en creatieve wijze in je portfolio.</p>	<p>Max. 1000 woorden of 2A4 voor de reflectie (excl. de beoordelingsrubric).</p> <p>N.B. Het materiaal is door jou zelf ontwikkeld. Je maakt dus geen gebruik van bestaande video's, schema's, formats etc.</p>
ICT-onderwijs toepassingen	In dit onderdeel plaats je de beoordeling van 'Werkplaats ICT jaar 1'. Schrijf onder de beoordeling een korte reflectie (Max. ½ a4) over je ervaring met de werkplaats.	Max. ½ a4 (excl. de beoordelingsrubric).
Conclusie en voornemens		
Peerfeedback	In dit onderdeel laat je zien dat je feedback hebt gegeven en ontvangen. Je maakt hiervoor gebruik van de format peerfeedback (bijlage 4). Je beschrijft hierbij wat je met elk punt van feedback hebt gedaan en welke leerpunten je hieruit meeneemt naar niveau 2 / jaar 2. Je leerpunten koppel je hierbij zowel aan de stage-ervaringen als aan de verschillende bijeenkomsten op school.	Max. 1000 woorden of 1A4
Eindconclusies en voornemens	Je werkt in dit onderdeel de verschillende leerresultaten uit (LERS) tot een eindconclusie. Je beschrijft hierbij welke LERS een uitdaging zijn en waarom. Je antwoorden verantwoord je door een koppeling te maken met je stage-ervaringen en de verschillende bijeenkomsten op school. De leerresultaten vind je in de handleiding: bijlage 2 en bijlage 8.	Max. 1000 woorden of 1A4
Bronnenlijst	Je voegt een bronnenlijst toe volgens de richtlijnen uit bijlage 10.	-

Bijlage 2 Rubric assessment (Didactiek: Leren lesgeven)

Toelichting: Deze rubric wordt door de IO ingevuld om het totaaloverzicht m.b.t de student te krijgen op basis van het portfolio, vervolgens wordt dit verder aangevuld tijdens/na het CGI tot één geheel. De deelrubric en de formatieve beoordelingsformulieren in de volgende bijlagen zijn een weergave van bepaalde onderdelen en zijn onderdeel van het portfolio. De IO laat zich adviseren door docenten en schoolopleider.

Naam student en studentnummer:	
Opleiding en leerjaar:	
Stageschool:	
IO-er:	
Schoolopleider:	
SLC:	
Voorwaardelijk voor een beoordeling:	
<p>Je bent altijd aanwezig geweest, aangezien actieve bijdrage onderdeel is van de beoordeling.</p> <p>Mocht je toch onverhoopt afwezig zijn (max. 2x voor OP3 en OP4 samen), zorg je er zelf voor dat je – in overleg met de docent - de stof verkent en meeneemt in je reflectie.</p> <p>De feedback van de docenten is nog 1 studiejaar geldig. Als je het vak dit jaar niet behaalt, zul je het portfolio volgend jaar op orde moeten maken en je assessment opnieuw inplannen met je IO.</p>	

Beoordelingsrubric portfolio, aangevuld door het CGI			
Algemeen (voorwaardelijk)		JA	NEE
Deze onderdelen dienen aanwezig te zijn in het verslag om tot een verdere beoordeling over te gaan.			
Voorblad	Met jouw naam, je klas, de modulecodes, naam IO, naam SLC, naam SO en/of WPB		
Portfolio	Binnen het portfolio zijn de volgende onderdelen aanwezig: een inhoudsopgave, correcte bronverwijzing, onderbouwingen. Verder is het document opgemaakt volgens de richtlijnen (bijlage 8). Zorg dat alle onderdelen in je portfolio aanwezig zijn.		
Pedagogiek: Ken je doelgroep (adolescentiepsychologie)	Beoordeling (onvoldoende/voldoende) + leeropbrengsten zijn verwerkt in het portfolio.		
Opmerkingen:			
Onderdeel 1. Stage (het werkplekleren)			
	Leerresultaten	Onvoldoende	Voldoende
			Goed

Stage	<p>De student</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ herkent de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten vanuit de psychologische basisbehoeften (ped 1.1) ➤ gaat een professionele werkrelatie aan met leerlingen ➤ spreekt leerlingen passend aan op hun gedrag ➤ handelt vanuit feitelijke waarneming en onbevooroordeeld (ped. 2.1) ➤ relateert de eigen ontwikkeling en leefwereld aan die van de doelgroep (ped 4.1) ➤ is zich bewust van eigen voorbeeldfunctie en handelt daarnaar (did 1.1) 	<p>De student is niet voldoende op stage aanwezig geweest.</p> <p>De student kan niet voldoende antwoord geven op de vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat houdt het leraarschap in? • Pas ik bij het beroep? • Past het beroep bij mij? <p>Bewijsvoering van het uitvoeren van opdrachten ontbreekt.</p>	<p>De student is voldoende op stage aanwezig geweest.</p> <p>De student legt uit wat het leraarschap inhoudt en geeft antwoord op de vragen: 'Pas ik bij het beroep' en 'Past het beroep bij mij'?</p> <p>Hierbij verwerkt de student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventuele opdrachten vanuit de opleidingsschool • Eigen inzichten • Feedback en forward van WPB, SO en IO • Bewijsvoering van bovenstaande welke voldoet aan de vereisten voor bewijsvoering <p>De student heeft daarnaast een plan voor stage niveau 2 toegevoegd (max 1A4).</p>	<p>De student is voldoende op stage aanwezig geweest en heeft daar een 'growth mindset' laten zien. Dit is terug te zien in het portfolio, de bewijzen en het plan voor niveau 2.</p> <p>De student legt uit wat het leraarschap inhoudt en geeft antwoord op de vragen: 'Pas ik bij het beroep' en 'Past het beroep bij mij'?</p> <p>Hierbij verwerkt de student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventuele opdrachten vanuit de opleidingsschool • Eigen inzichten • Feedback en forward van WPB, SO en IO • Bewijsvoering van bovenstaande welke voldoet aan de vereisten voor bewijsvoering <p>De student heeft daarnaast een plan voor stage niveau 2 toegevoegd (max 1A4).</p>
-------	--	---	---	---

Opmerkingen:

Onderdeel 2. Didactiek: Leren lesgeven

	Leerresultaten	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Generieke bijeenkomsten	<p>De student</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ondersteunt leerlingen (of studenten) in kleine groepen of individueel bij het zelfstandig werken (ped. 3.1) ➤ formuleringen zijn taalkundig correct ➤ besteedt aandacht aan algemene schooltaal en vaktaal in teksten en opdrachtmateriaal (did. 1.1) ➤ werkt planmatig aan voorbereiding, uitvoering, evaluatie en bijstelling van de eigen lesactiviteiten (did. 2.1) ➤ verkrijgt inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert ➤ spiegelt de eigen persoonlijke opvattingen en overtuigingen aan het kwalificatieprofiel van de leraar 	<p>De student is onvoldoende aanwezig geweest.</p> <p>Feedback van docent, eigen reflectie en leeropbrengsten zijn per onderwerp onvoldoende verwerkt in het portfolio.</p>	<p>Reflectie en leeropbrengsten rondom de onderstaande onderwerpen zijn beschreven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Breinleren;</i> • <i>Activeren/Motiveren;</i> • <i>Assertiviteit;</i> • <i>Grenzen aangeven;</i> • <i>Feedback geven/ontvangen;</i> • <i>Reflecteren;</i> • <i>Taalgericht lesgeven.</i> <p>De student is aanwezig geweest en heeft een actieve bijdrage geleverd.</p>	<p>Reflectie en leeropbrengsten rondom de onderstaande onderwerpen zijn beschreven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Breinleren;</i> • <i>Activeren/Motiveren;</i> • <i>Assertiviteit;</i> • <i>Grenzen aangeven;</i> • <i>Feedback geven/ontvangen;</i> • <i>Reflecteren;</i> • <i>Taalgericht lesgeven.</i> <p>De student neemt bovenstaande leeropbrengsten mee naar leerdoelen voor het komende jaar.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ onderbouwt met behulp van feedback en zelfreflectie of het beroep bij hem past ➤ stelt zich begeleidbaar op ➤ bewaakt de eigen grenzen (pro2.1) 			De student is aanwezig geweest en heeft een actieve bijdrage geleverd.
Werkplaats Professionele Performance & Professioneel Spreken	<p>De student:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ handelt vanuit feitelijke waarneming en onbevooroordeeld (ped. 2.1) ➤ ondersteunt leerlingen (of studenten) in kleine groepen of individueel bij het zelfstandig werken (ped. 3.1) ➤ is zich bewust van persoonlijke (non-)verbale communicatie (did 1.1) ➤ werkt planmatig aan voorbereiding, uitvoering, evaluatie en bijstelling van de eigen lesactiviteiten (did. 2.1) ➤ verkrijgt inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert ➤ spiegelt de eigen persoonlijke opvattingen en overtuigingen aan het kwalificatieprofiel van de leraar ➤ onderbouwt met behulp van feedback en zelfreflectie of het beroep bij hem past ➤ stelt zich begeleidbaar op ➤ bewaakt de eigen grenzen (pro2.1) 	<p>De student is onvoldoende aanwezig geweest.</p> <p>Feedback van docent, eigen reflectie en leeropbrengsten zijn per onderdeel/les/werkplaats onvoldoende verwerkt in het portfolio.</p>	<p>Student is in staat om op gestructureerde wijze te reflecteren op eigen handelen.</p> <p>De student is aanwezig geweest en heeft een actieve bijdrage geleverd.</p>	<p>Student is in staat om op gestructureerde wijze te reflecteren op eigen handelen en de feedback van de docent te verwerken en tot voornemens te komen.</p> <p>De student is aanwezig geweest en heeft een actieve bijdrage geleverd.</p>
ICT-onderwijs toepassingen (Formatieve beoordeling ICT ontvangt de student bij aanvang van de werkplaatsen)	<p>De student:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ onderzoekt de verschillende mogelijkheden van digitale lesondersteuning ➤ maakt effectief gebruik van OLT (did4.1) ➤ ontwerpt een les m.b.v. minstens 1 presentatietoepassing en 1 verwerkingstoepassing. ➤ leest enkele artikelen over omgaan met OLT in de klas. ➤ schrijft een aanbeveling voor hun (stage)school waarin ze op basis van de theorie een aantal concrete tips geven over devices in de klas ➤ hun eindproduct is een video van zichzelf waarin ze de les die ze hebben ontworpen presenteren. Aan het einde van de video geven ze de adviezen. 	<p>De student is onvoldoende aanwezig geweest.</p> <p>De student toont niet aan een didactisch sterke les te kunnen ontwerpen met ICT als hulpmiddel.</p> <p>De student kan de gemaakte keuzes niet verantwoorden.</p>	<p>De student is in staat om een didactisch sterke les te ontwerpen met ICT als hulpmiddel.</p> <p>De student kan de meeste gemaakte keuzes m.b.t. (digitale) didactiek verantwoorden.</p>	<p>De student is in staat om een didactisch sterke les te ontwerpen met ICT als hulpmiddel.</p> <p>De student kan de gemaakte keuzes m.b.t. (digitale) didactiek goed verantwoorden.</p>
Opmerkingen:				
Onderdeel 3. Conclusie en voornemens				
	Leerresultaten	Onvoldoende	Voldoende	Goed

Peerfeedback	<p>De student:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ verkrijgt inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert ➤ onderbouwt met behulp van feedback en zelfreflectie of het beroep bij hem past (pro 2.1) 	<p>De student toont niet aan dat hij/zij Peerfeedback heeft gegeven en ontvangen.</p> <p>Hij/zij kan reflecteert niet voldoende op wat de feedback hem/haar heeft opgeleverd en hoe hij/zij hiermee verder kan.</p>	<p>De student laat d.m.v. zijn/haar portfolio zien dat hij/zij peerfeedback heeft gegeven en ontvangen.</p> <p>Er wordt weergegeven wat de student met de feedback heeft gedaan en welke leerpunten hij/zij hieruit meeneemt naar niveau 2.</p>	<p>De student laat d.m.v. zijn/haar portfolio zien dat hij/zij peerfeedback heeft gegeven en ontvangen.</p> <p>Er wordt weergegeven wat de student met de feedback heeft gedaan en welke leerpunten hij/zij hieruit meeneemt naar niveau 2. De student koppelt de leerpunten zowel aan de stage-ervaring als aan de bijeenkomsten op school.</p>
Eindconclusie en voornemens	<p>De student:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ richt het eigen leerproces doelgericht in ➤ reflecteert hierop ➤ scherpt de werkwijze aan waar nodig (pro1.1) ➤ verkrijgt inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert ➤ spiegelt de eigen persoonlijke opvattingen en overtuigingen aan het kwalificatieprofiel van de leraar ➤ onderbouwt met behulp van feedback en zelfreflectie of het beroep bij hem past ➤ stelt zich begeleidbaar op ➤ bewaakt de eigen grenzen (pro2.1) 	<p>De student werkt in zijn portfolio de bijbehorende leerresultaten onvoldoende uit in een 'Eindconclusie'.</p>	<p>De student werkt in zijn portfolio de bijbehorende leerresultaten voldoende uit in een 'Eindconclusie'. Dit dient als voorbereiding op de pitch voor het CGI.</p> <p>De student vat in de eindconclusie samen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waar de student nu staat, betreffende de (bijbehorende) LER's; • Welke (bijbehorende) LER's de student ziet als ontwikkelpunt en waarom; • Welke voornemens de student heeft (en koppelt dit aan een LER of meerdere LER's). 	<p>De student werkt in zijn portfolio de bijbehorende leerresultaten goed uit in een 'Eindconclusie'. Dit dient als voorbereiding op de pitch voor het CGI.</p> <p>Idem als voldoende, aangevuld door concrete voorbeelden uit de stage of de bijeenkomsten op de HR waarmee de student de conclusie en voornemens concreter maakt verder onderbouwt.</p>
Pitch tijdens CGI en nabespreking	<ul style="list-style-type: none"> ➤ richt het eigen leerproces doelgericht in ➤ reflecteert hierop ➤ scherpt de werkwijze aan waar nodig (pro1.1) ➤ verkrijgt inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert ➤ spiegelt de eigen persoonlijke opvattingen en overtuigingen aan het kwalificatieprofiel van de leraar ➤ onderbouwt met behulp van feedback en zelfreflectie of het beroep bij hem past ➤ stelt zich begeleidbaar op ➤ bewaakt de eigen grenzen (pro2.1) ➤ verwijst correct naar bronnen (pro3.1) 	<p>Student heeft geen pitch voorbereid en is niet actief tijdens CGI. Reflectie blijft zeer beperkt.</p>	<p>Pitch wordt voldoende uitgevoerd. Student is actief tijdens bespreking CGI omtrent reflectie.</p> <p>Tijdens het CGI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan de student kort en bondig in de aangegeven tijd zijn ontwikkeling pitchten; • Kan de student concrete voorbeelden van zijn leerpunten en/of ontwikkeling geven; 	<p>Pitch wordt goed uitgevoerd. Student is actief tijdens bespreking CGI omtrent reflectie.</p> <p>Idem als voldoende, aangevuld door blij van reflectief vermogen (kritisch kijken naar eigen houding, ontwikkelpunten, sterke kanten) en/of een zeer pro-actieve houding tijdens het CGI (o.a. door vragen te stellen aan medestudenten).</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Kan de student antwoord geven op de hoofdvragen van niveau 1: 'Pas ik bij het beroep' en 'Past het beroep bij mij'? en dit onderbouwen met concrete voorbeelden en/of bewijzen; • Doet de student actief mee (zowel eigen pitch als met die van anderen). 	
Opmerkingen:				
Cesuur en eindbeoordeling:				
Onderdeel 1. Stage (het werkplekleren) (weging: 2)				
Onderdeel 2. Didactiek: Leren lesgeven (alle onderdelen weging 1)				
2.1 Generieke bijeenkomsten				
2.2 Werkplaats Professionele Performance & Professioneel Spreken				
2.3 ICT onderwijstoepassingen				
Onderdeel 3. Conclusie en voornemens (alle onderdelen weging 1)				
3.1 Peerfeedback				
3.2 Eindconclusie en voornemens				
3.3 Pitch en nabespreking				
Onvoldoende (O) = 1 (of meer) x O				
Voldoende (V) = alle andere gevallen dan O, G en ZG				
Goed (G) = minimaal 5 X G, daarnaast alles V				
Zeer goed (ZG) = 8 x G				
Totaal waardering (eindbeoordeling):				

Bijlage 3 Rubric Adolescentiepsychologie

Rubric: Knock-out criteria

Criteria	Niet voldaan	Voldaan	Waardering zelf (student)	Waardering docent
Omvang	Het document bevat minder dan 6 pagina's of meer dan 6 pagina's (exclusief voorblad, inhoudsopgave, inleiding, reflectie en bijlagen)	Het document bevat 6 pagina's (exclusief voorblad, inhoudsopgave, inleiding, reflectie en bijlagen)	NV / V	NV / V
Richtlijnen	De eindopdracht voldoet <i>niet</i> aan de criteria uit het document 'Richtlijnen waar een schriftelijk verslag aan moet voldoen' van Hogeschool Rotterdam, zie bijlage 7.	De eindopdracht voldoet aan de criteria uit het document 'Richtlijnen waar een schriftelijk verslag aan moet voldoen' van Hogeschool Rotterdam, zie bijlage 7	NV / V	NV / V
Slotreflectie	Ik heb <i>geen</i> reflectie geschreven hoe ik deze eindopdracht heb ervaren en welke invloed dit heeft op mijn ontwikkeling als leraar.	Ik heb een reflectie geschreven hoe ik deze eindopdracht heb ervaren en welke invloed dit heeft op mijn ontwikkeling als leraar.	NV / V	NV / V
Rubrics	Ik heb de kolom 'waardering zelf' van de rubrics <i>niet</i> ingevuld en bijgevoegd als bijlage.	Ik heb de kolom 'waardering zelf' van de rubrics ingevuld en bijgevoegd als bijlage.	NV / V	NV / V
Drie hoofdonderwerpen naar keuze	Ik heb niet de onderwerpen cognitieve- en seksuele ontwikkeling en één ander hoofdonderwerp naar keuze uitgewerkt.	Ik heb 3 onderwerpen uitgewerkt waarvan i.i.g. cognitieve- en seksuele ontwikkeling en één ander hoofdonderwerp naar keuze.	NV / V	NV / V

Indien niet voldaan is aan één of meer van bovenstaande punten, wordt de eindopdracht niet beoordeeld.

Rubric: Inhoudelijke criteria

Criteria	Onvoldoende	Voldoende	Goed	Waardering zelf	Waardering docent
LER: relateert de eigen ontwikkeling en leefwereld aan die van de doelgroep (ped 4.1)					
De mate waarin de kennis over hoofdonderwerp 1 is geïllustreerd met voorbeelden uit het eigen leven, met voorbeelden uit de praktijkopdrachten en is verbonden met de theorie. <i>Zoals beschreven bij punt 3 van de opdracht dient bij de uitwerking van hoofdonderwerp 1 de keuze gemaakt te worden tussen: -Cognitieve ontwikkeling (4) OF -Seksuele ontwikkeling (5)</i>	Ik heb nauwelijks gebruik gemaakt van de kennis over hoofdonderwerp 1 . Dit betekent dat: a) ik 2 <i>of minder</i> theoretische begrippen noem en in eigen woorden heb uitgelegd b) ik geen (correcte) verwijzing naar het bladzijdenummer in het boek doe waar ik de uitleg vandaan heb c) een enkel voorbeeld uit mijn eigen leven of uit praktijkopdrachten beschrijf.	Ik heb goed gebruik gemaakt van de kennis over hoofdonderwerp 1 . Dit betekent dat: a) ik 3 theoretische begrippen noem en in eigen woorden uitleg b) ik een (correcte) verwijzing naar het bladzijdenummer in het boek doe waar ik de uitleg vandaan heb c) minimaal twee voorbeelden uit mijn eigen leven en/of uit praktijkopdrachten beschrijf	Ik heb diepgaand gebruik gemaakt van de kennis over hoofdonderwerp 1 . Dit betekent dat: a) ik <i>méér dan 3</i> theoretische begrippen noem en in eigen woorden uitleg b) ik een (correcte) verwijzing naar het bladzijdenummer in het boek doe waar ik de uitleg vandaan heb, c) ik <i>méér dan drie</i> voorbeelden uit mijn eigen leven en uit praktijkopdrachten beschrijf.	O / V / G	O / V / G
Opmerkingen:					
Idem hoofdonderwerp 2	Idem hoofdonderwerp 2 a) b) c)	Idem hoofdonderwerp 2 a) b) c)	Idem hoofdonderwerp 2 a) b) c)	O / V / G	O / V / G
Opmerkingen:					
Idem hoofdonderwerp 3	Idem hoofdonderwerp 3 a) b) c)	Idem hoofdonderwerp 3 a) b) c)	Idem hoofdonderwerp 3 a) b) c)	O / V / G	O / V / G
Opmerkingen:					
Totaal waardering				O / V / G / ZG	O / V / G / ZG
O = 1 x O V = alle andere gevallen dan O, G en ZG G = minimaal 2 X G en een V ZG = 3 x G					

Het resultaat van deze rubric wordt verwerkt in Osiris.

Bijlage 4 Formatieve beoordeling Werkplaats

Professioneel Handelen

1

Met welke leervraag ben je aan het tweede semester (OP 3 en 4) begonnen?

Waarom wil jij hier verandering in aanbrengen?

Welk concreet waarneembaar gedrag streef je na?

2

In te vullen door dramadocent		
	NIET ZICHTBAAR	ZICHTBAAR
Functioneel en congruent gebruik van:		
▪ Gebaren		
▪ Mimiek		
▪ De ruimte		
Ontspannen houding		
Oogcontact met het 'publiek'		
Student kan de non-verbale vaardigheden inzetten met als doel:		
▪ Contact maken		
▪ Enthousiasmeren en motiveren		
▪ (Vak)inhoud effectief ondersteunen		
▪ Leiderschap zichtbaar maken		
Lef, originaliteit, creativiteit		
Student is zich bewust van de rollen van de docent en kan deze op heldere wijze invullen en (non)verbaal vormgeven.		
Student is in staat kritisch te reflecteren op het eigen handelend vermogen.		
Student is in staat eigen opvattingen rondom krachtig docentschap te onderzoeken.		
Persoonlijke groei en verbetering in leervraag		
Student is in staat ontspannen te spelen op (fictieve) klassensituaties		
IN TE VULLEN DOOR Docent werkplaats Professioneel Spreken		
	Onvoldoende	Voldoende
Actieve deelname basistraining adem, stem, articulatie en ruimtegebruik		

Student is in staat zijn adem tijdens het spreken reguleren (of kennis hebben van hoe het kan)		
Student verheft zijn stem op een gezonde en effectieve manier (of kennis hebben van hoe het kan)		
Student spreekt verstaanbaar (of heeft kennis hoe het kan)		
Student zet de ruimte ondersteunend in tijdens het lesgeven (of kennis hebben van hoe het kan)		

3

EIGEN REFLECTIE

Bekijk nogmaals je sterkte/zwakte analyse en

- Scoor opnieuw je non-verbale vaardigheden.

Formuleer een eindconclusie:

- Wat heb je geleerd?
- Wat staat je nog te doen?
- Beschrijf voor jou terugkerende aandachtspunten met betrekking tot je non-verbale vaardigheden.
- Beschrijf het verband tussen het effectief inzetten van deze vaardigheden en aandacht vasthouden.
- Welke (leervraag) neem je mee naar jaar 2?

Bijlage 5 Formatieve beoordeling ICT

Studentgegevens	
Voor- en achternaam student:	
Studentnummer:	
E-mailadres:	
Klas:	
Studieloopbaancoach (SLC):	
Docent 'Werkplaats ICT jaar 1':	
Docent 'Didactiek: Leren lesgeven':	

Voorwaardelijke onderdelen*	
Aan al deze onderdelen moet worden voldaan. Als dit niet het geval is, zal de docent de beoordeling 'Onvoldoende' toekennen aan het werk van de student.	
1. De student heeft op Cum Laude de eindopdracht onder de juiste benaming (achternaam student_achternaam docent_WICT1_2020-2021) ingeleverd.	Voldaan / niet voldaan
2. De student houdt zich aan de privacywetgeving (o.m. AVG) die op de opdracht van toepassing is.	
3. De student houdt zich aan het auteursrecht dat op de opdracht van toepassing is en heeft de bronnen bij het gegeven advies op navolgbare wijze weergegeven.	
4. De student heeft peer-feedback gegeven op minimaal 2 eindopdrachten van medestudenten.	

* Je aanwezigheid bij dit vak telt mee voor de aanwezigheidsplicht bij 'Didactiek: Leren lesgeven' (Zie de modulehandleiding).

Beoordeling	Boven verwachting:	Criterium:	Behoeft verbetering:
1. Verantwoording		De student verantwoordt de keuzes die gemaakt zijn in de les aan de hand van algemeen didactische theorieën. <i>Goed / Voldoende / Onvoldoende</i>	
2. Ontwerpprincipes		De ontwerpprincipes die afgeleid zijn van de multimediatheorie van Mayer zijn in de les zichtbaar. <i>Goed / Voldoende / Onvoldoende</i>	
3. OLT		De student verantwoordt op onderwijskundige gronden de keuze voor het presentatieprogramma en het verwerkingsprogramma.	

		De student toont zich vaardig in het gebruik van het presentatieprogramma en van het verwerkingsprogramma. <i>Goed / Voldoende / Onvoldoende</i>	
4. Pedagogisch advies m.b.t. devices in de klas		Het advies dat de student geeft is concreet, realistisch en duidelijk gebaseerd op de literatuur/theorie. <i>Goed / Voldoende / Onvoldoende</i>	
5. Reflectie		De reflectie op de eindopdracht is inhoudelijk relevant. Duidelijk is wat de student <i>geleerd</i> heeft. <i>Goed / Voldoende / Onvoldoende</i>	

Beoordeling	Goed	Voldoende	Onvoldoende
Zeer goed	5x		
Goed	4x	0-1x	0-1x
Ruim voldoende	3x	2x	0x
Voldoende	0-2x	2-5x	0-1x
Onvoldoende			> 1x

Bijlage 6 Format peer-feedback (formatieve toetsing)

Naam student:			
Namen (volledige) feedback-groep:			
Feedback-onderdeel (zelf invullen)	Criteria waarop feedback is gegeven (in te vullen door je <i>peer</i>) <i>Beschrijf hier op welke criteria feedback is gegeven. Maak gebruik van de beschrijving van de eindopdracht.</i>	Feedback (in te vullen door je <i>peer</i>) <i>Beschrijf hier de feedback die je geeft aan je studiegenoot</i>	Verwerking feedback (zelf invullen) <i>Op welke wijze heb je de verkregen feedback verwerkt in je portfolio? Wat heb je wel/ niet verwerkt en waarom?</i>
Onderdeel: Datum: Door:			
Onderdeel: Datum: Door:			
Onderdeel: lay-out en schrijfwijze (verplicht onderdeel) Datum: Door:			
<p><i>NB. Bred dit formulier(digitaal) zelf verder uit met meerdere rijen, indien nodig.</i></p> <p>Hulpvragen voor het geven van feedback:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft hij/ zij aan de criteria voldaan (zie beschrijving opdracht)? Waar blijkt dat uit? • Voldoet het bewijsmateriaal aan de richtlijnen? • Is voldoende beschreven welke stappen er zijn gezet om de leerresultaten te bereiken? • Wat kan je studiegenoot met deze feedback gaan doen? <p>De feedback moet zodanig zijn dat je studiegenoot ervan leert voor de toekomst</p>			

Bijlage 7 Overzicht studiebelastingsuren (SBU)

Didactiek: Leren lesgeven	
Blok 3 en 4	
5EC = 140 SBU	
<i>Bijeenkomsten (21 bijeenkomsten van 100 minuten)</i>	42 uur
<i>Literatuur en voorbereiding bijeenkomsten</i>	10 uur
<i>Summatieve toets (portfolio)</i>	30 uur
<i>Formatieve toets (peer-feedback)</i>	5 uur
<i>Begeleiding en feedback IO</i>	3 uur
<i>Stage lopen op opleidingsschool incl. transferbijeenkomst(en), portfolio maken, peer-feedback, voorbereiding op bijeenkomsten en literatuur bestuderen.</i>	50 uur
<i>Deel 1.</i>	
<i>Totaal</i>	Circa 140 uur

Pedagogiek: Ken je doelgroep (adolescentiepsychologie)	
Blok 3 en 4	
5EC = 140 SBU	
<i>Bijeenkomsten adolescentiepsychologie (6 bijeenkomsten van 100 minuten)</i>	10 uur
<i>Praktijkbijeenkomst stageschool + voorbereiden</i>	10 uur
<i>Literatuur en voorbereiding bijeenkomsten</i>	10 uur
<i>Summatieve toets (schriftelijke eindopdracht) en stage lopen op opleidingsschool incl. de uitwerking van de praktijkopdrachten benodigd voor de eindopdracht adolescentiepsychologie</i>	35 uur
<i>Stage lopen op opleidingsschool incl. transferbijeenkomst(en), portfolio maken, peer-feedback, voorbereiding op bijeenkomsten en literatuur bestuderen.</i>	75 uur
<i>Deel 2.</i>	
<i>Totaal</i>	Circa 140 uur

Bijlage 8 Generiek niveau 1 – Leerresultaten IVL 2020-2023

Jaar 1
Generiek 2020-2021

Domein	Beroepstaak	Leerresultaat	LERS	OROB	LERLD102X	LERLD202X
				OROB	LERLD102X	LERLD202X
				OROB	LERLD102X	LERLD202X
				OP 1&2	OP 3&4	OP 3&4
Pedagogisch handelen	De leraar creëert een prettig, ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	herkent de onderwijs- en begeleidingsactiviteiten vanuit de psychologische basisbehoeften	ped 1.1			
Pedagogisch handelen	De leraar creëert een prettig, ordelijk en veilig werk- en leerklimaat	gaat een professionele werkrelatie aan met leerlingen spreekt leerlingen passend aan op hun gedrag handelt vanuit feitelijke waarneming en onbevooroordeeld	Ped 2.1			
Pedagogisch handelen	De leraar begeleidt leerlingen naar zelfstandigheid in hun school- en beroepsloopbaan	ondersteunt leerlingen in kleine groepen of individueel bij het zelfstandig werken	Ped 3.1			
Pedagogisch handelen	De leraar begeleidt leerlingen naar zelfstandigheid in hun school- en beroepsloopbaan	relateert de eigen ontwikkeling en leefwereld aan die van de doelgroep	Ped 4.1			
Didactisch handelen	De leraar verzorgt onderwijs	is zich bewust van eigen voorbeeldfunctie en handelt daarnaar is zich bewust van persoonlijke (non-)verbale communicatie formuleringen zijn taalkundig correct besteedt aandacht aan algemene schooltaal en vaktaal in tekst- en opdrachtmateriaal	Did 1.1			
Didactisch handelen	De leraar verzorgt onderwijs	werkt planmatig aan voorbereiding, uitvoering, evaluatie en bijstelling van de eigen lesactiviteiten	Did 2.1			
Didactisch handelen	De leraar ontwerpt onderwijs	kent de leerstof en weet hoe deze past bij de kerndoelen of eindtermen	Did 3.1			
Didactisch handelen	De leraar ontwerpt onderwijs	onderzoekt de verschillende mogelijkheden van digitale lesondersteuning maakt effectief gebruik van OLT	Did 4.1			
Professioneel handelen	De leraar voert regie	richt het eigen leerproces doelgericht in reflecteert hierop scherpt de werkwijze aan waar nodig	Pro 1.1			
Professioneel handelen	De leraar voert regie	verkrijgt inzicht in de eigen persoon, de eigen kwaliteiten en wat hem motiveert spiegelt de eigen persoonlijke opvattingen en overtuigingen aan het kwalificatieprofiel van de leraar onderbouwt met behulp van feedback en zelfreflectie of het beroep bij hem past stelt zich begeleidbaar op bewaakt de eigen grenzen (pro2.1)	Pro 2.1			
Professioneel handelen	De leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen	betreft voorgeschreven literatuur bij het ontwerpen van leeractiviteiten verwijst er correct naar	Pro 3.1			
Professioneel handelen	De leraar betreft theoretische en praktijkgegevens bij het eigen professioneel handelen	beschrijft en verklaart de onderwijspraktijk door gesprekken met en observaties van collega's en leerlingen, en het bestuderen van interne beleidspunten en/of visiedocumenten.	Pro 4.1			

Bijlage 9 Koppeling modules Generiek niveau 1 aan Generieke Kennisbasis

	2020-2021		Oriëntatie op Onderwijs en Beroep	Didactiek: leren lesgeven	pedagogiek: ken je doelgroep
			OROB		
			LEROBOO 2X	LERLD1 02X	LERLD202X
			jaar 1	jaar 1	jaar 1
			OP 1&2	OP 3&4	OP 3&4
Generieke Kennisbasis					
Domein A	De school als leeromgeving → didactisch handelen van de docent	Kernconcepten			
A1	Opvattingen over leren en leerconcepten	Visie en definities van leren		X	
A1	Opvattingen over leren en leerconcepten	Intelligentie en leren		X	X
A2	Onderwijsconcepten	Praktijk- of beroepsgericht leren		X	
A2	Onderwijsconcepten	Didactische concepten met inzet van technologie		X	
A3	Hersenen en leren	Ontwikkeling van de hersenen		X	X
A3	Hersenen en leren	Werking van het geheugen		X	
A3	Hersenen en leren	Executieve functies			X
A3	Hersenen en leren	Emoties en leren		X	
A4	Leer- en motivatieprocessen	Mediawijsheid		X	
A4	Leer- en motivatieprocessen	Motivatietheorieën		X	
A4	Leer- en motivatieprocessen	Betekenisvol leren		X	
A5	Begeleiden van leerprocessen	Instructiestrategieën	X		
A5	Begeleiden van leerprocessen	Ondersteuning ict bij leerprocessen		X	
A5	Begeleiden van leerprocessen	Feedback	X	X	
A5	Begeleiden van leerprocessen	Klassenmanagement	X	X	
A6	Hanteren van doelen	Functie en soorten van leerdoelen	X		
A6	Hanteren van doelen	Formuleren van leerdoelen	X	X	
A7	Ontwerpen van onderwijs	Modellen voor didactische analyse	X		

Domein B	De school als onderwijs-pedagogische omgeving → pedagogisch handelen van de docent	Kernconcepten			
B1	School in de pluriforme maatschappij	Leefwerelden van leerlingen en studenten		X	X
B1	School in de pluriforme maatschappij	Opvoedingsstijlen – en oriëntaties en culturele bepaaldheid			X
B2	Pedagogische functie van de school	Sociale veiligheid		X	
B3	Pedagogisch klimaat in school en klas	Veilig en ordelijk leerklimaat	X	X	
B3	Pedagogisch klimaat in school en klas	Groepsdynamische processen	X	X	
B4	Leerlingbegeleiding	Principes van effectieve communicatie	X	X	
B5	Ontwikkelingstheorieën	Identiteitsontwikkeling		X	X
B5	Ontwikkelingstheorieën	Seksuele ontwikkeling			X
Domein C	De leraar als professional → professioneel handelen van de docent	Kernconcepten			
C1	Ontwikkelingen in het onderwijs	Inrichting van het Nederlands onderwijssysteem	X		
C1	Ontwikkelingen in het onderwijs	Kenmerken van middelbaar beroepsgericht onderwijs	X		
C1	Ontwikkelingen in het onderwijs	Kenmerken van voortgezet onderwijs	X		
C2	Ontwikkelingen in het onderwijs	Maatschappelijke ontwikkelingen	X		
C2	Werken in de schoolorganisatie	Professionele ruimte		X	
C3	Persoonlijke professionele ontwikkeling	Professionalisering	X		
C3	Persoonlijke professionele ontwikkeling	Reflectie	X		
C3	Persoonlijke professionele ontwikkeling	Professionele geletterdheid	X		
C5	Professionele identiteit	Persoonlijke onderwijsvisie	X		
C6	Ict-vaardigheden in de onderwijscontext	Inzet van digitale middelen	X		
C6	Ict-vaardigheden in de onderwijscontext	Digitaal brongebruik	X		

Bijlage 10 Schrijfwijzer

Hogeschool Rotterdam

Richtlijnen waar een schriftelijk verslag aan moet voldoen.

Checklist voor alle IVL-studenten zodat zij op de hoogte zijn van de voorwaarden die gesteld worden aan een schriftelijk verslag op HBO-niveau.

Voorbeeld titelblad

Naam: .....

Studentnummer: .....

Datum: .....

Hogeschool Rotterdam

Instituut voor Lerarenopleiding docent... [vul hier naam opleiding in, bijv. biologie]

Cursuscode: .....

Naam cursus: .....

Docent: Dhr./Mevr. ....

Checklist: Een goed verslag voldoet aan de onderstaande eisen. Controleer, voordat je je product inlevert, of het voldoet aan de hieronder genoemde voorwaarden.

1. Tekstverwerkingsprogramma Microsoft Word

Gebruik MS Word als standaard programma. Lever het verslag als Word-bestand in via Cum Laude, dat wil zeggen als .doc of .docx-bestand.

2. Naam Word-document

Geef het geschreven werkstuk altijd de juiste naam; beginnend met jouw achternaam, vervolgens de achternaam van jouw docent, afgesloten met de cursuscode: **Achternaamstudent_Achternaamdocent_cursuscode**

- Bijvoorbeeld: student Peter van Straaten heeft een werkstuk geschreven in cursus **LERLD102X** voor docent M. Theunissen. Dan krijgt het werkstuk de volgende naam: **Straaten_THEUNISSEN_LERLD102X**

3. Inhoudelijke voorwaarden waaraan het Word-document moet voldoen:

- **Titelblad:** De titelpagina is de eerste (ongenummerde) pagina van je verslag. Hierop staat in ieder geval vermeld; Titel en eventueel ondertitel. Volledige naam, studentnummer, datum, Hogeschool Rotterdam, naam opleiding, cursuscode, naam cursus, naam docent. (Zie voorbeeld titelblad van dit document.)
- **Inhoudsopgave:** Een overzicht van genummerde hoofdstukken, paragrafen met paginanummering, bronnenlijst en bijlagen. (Tip: gebruik hiervoor de automatische inhoudsopgavefunctie.)
- **Hoofdstukken:** Maak een logische opbouw in hoofdstukken en paragrafen, waarin jij inhoudelijk voldoet aan de opdrachten behorende bij de desbetreffende cursus of module. (Tip: zie beoordelingsformulier/rubric van de cursus).
- **Literatuur/Bibliografie:** Deze referentielijst is opgesteld volgens de APA-norm en start op een nieuwe pagina. In de lijst zijn slechts de bronnen vermeld, waarnaar wordt verwezen in de tekst.
- **Bijlagen:** De bijlagen zijn genummerd. Hierin plaats je gescande documenten of andere bewijsstukken, zoals bijvoorbeeld lesvoorbereidingsformulieren waar je in de tekst naar verwijst.

4. Lay-out

Een verzorgde lay-out komt de leesbaarheid van het verslag ten goede en het stelt de lezer in staat om hoofdzaken van bijzaken te scheiden. Ten aanzien van de lay-out gelden de volgende voorwaarden:

- Lettertype Arial, Calibri of Times New Roman, lettergrootte 11, kleur zwart.
- Voorzie hoofdstukken en paragrafen van herkenbare koppen (kleur zwart).
- Marges normaal/standaard 2,5 cm. Laat de tekst uitvullen over de alinea's.
- Regelaafstand staat op 1,1 of 1,2. Afdrukweergave staand. Taal instellen op Nederlands
- Gebruik om iets te benadrukken *altijd* cursief (niet onderstreept of **vet**).
- Gebruik paginanummering; In de voettekst staat paginanummering onderaan rechts.
- Literatuurverwijzingen, foto- en beeldmateriaal, tabellen en grafieken volgens APA-normen.
Geen voetnoten.

5. Spelling

Het werkstuk is geschreven in correct Nederlands **met niet meer dan tien spel- en stijlfouten**. Taal instellen op Nederlands en zet de spellingcontrole aan. Verder is het van belang om een zakelijke schrijfstijl aan te nemen en dat jij, als schrijver van het verslag, de lezer duidelijkheid biedt. Vermijd spreektaal en plaats geen getallen en afkortingen in een lopende tekst.

6. Bronverwijzingen gebeurt volgens APA-normen:

- Bronnen staan op alfabetische volgorde. Voorvoegsels bepalen de plaats in de literatuurlijst. Van der Wal staat dus op alfabet bij de letter V.
- Namen van de auteurs in de tekst komen overeen met de namen in de bibliografie.

- Alle bronnen die in je lijst staan moeten terug te vinden zijn in de tekst en vice versa!

Literatuurlijst

Van der Wal, J. & De Wilde, J. (2017). *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding*. Bussum: Coutinho

Binnen APA zijn heel veel verschillende regels voor het vermelden van bronnen in de literatuurlijst bij één of meer auteurs, voor boeken, artikelen en internetbronnen.

Verwijzen *in de tekst*:

Verwijzen in de tekst is met voorvoegsels en hoofdlettergebruik. En het woordje en!

- Volgens Van der Wal en De Wilde (2017) is het belangrijk om in de meeste gevallen...

Verwijzen *aan het einde van een zin*

Aan het einde van een zin verwijst je ook met de correcte namen en met het &-teken.

- In iedere klas zit wel een leerling die extra ondersteuning nodig heeft (Van der Wal & De Wilde, 2017).

De punt van de zin komt NA de bron. Hiermee geeft de schrijver duidelijk aan dat die zin afkomstig is van de auteur(s) die hierna tussen haken wordt vernoemd.

Citeren

Een citaat wordt altijd tussen dubbele aanhalingstekens geplaatst. Het citaat wordt gevolgd door een verwijzing tussen haakjes (achternaam auteur(s), jaartal, paginanummer(s)), of door de auteur(s) in de tekst te noemen. Een citaat bestaat uit maximaal 40 woorden! Voorkom dus dat je hele lappen tekst over gaat nemen.

- “In iedere klas zit wel een leerling die extra ondersteuning nodig heeft” (Van der Wal & De Wilde, 2017, p. 5).
- Van der Wal en De Wilde (2017, p. 5) zeggen het als volgt: “in iedere klas zit wel een leerling die extra ondersteuning nodig heeft”.

Uitsnede en bewerking van de versie oktober 2018

Bijlage 11 AVG

**Instituut voor
Lerarenopleidingen**

Addendum handleidingen stage en assessments i.h.k.v. de AVG – november 2018

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden die de Wet Bescherming Persoonsgegevens vervangt. Instellingen en dus ook scholen en hogescholen hebben verantwoordingsplicht over hoe zij de persoonsgegevens van hun studenten en leerlingen beschermen. Dit betekent onder andere dat er zonder toestemming van de betrokkenen (of hun wettelijk vertegenwoordigers) geen audio/video-opnamen meer mogen worden gemaakt.

Toestemming krijgen om opnames te maken van grote groepen leerlingen is heel ingewikkeld en daarom zijn er scholen die kiezen voor een verbod op het maken van die opnamen, totdat er een structurele oplossing is gevonden voor het veilig opslaan van de beelden binnen een intern systeem.

Beroepsopleidingen, zoals lerarenopleidingen, maken voor het leerproces van studenten en docenten veel gebruik van audio- en video-opnamen als materiaal om van te leren en als bewijs voor het doorlopen van het leerproces.

Om het leerproces van studenten van het Instituut voor Lerarenopleidingen (IvL) van Hogeschool Rotterdam blijvend te stimuleren kiest het IvL ervoor om de volgende werkwijze in de handleidingen van stage en assessment te gaan opnemen:

- Er wordt gefilmd, tenzij anders bepaald. We willen de kwaliteit van het begeleiden en beoordelen zoveel mogelijk handhaven. Direct bewijs is het krachtigst.
- De student toont aan dat hij niet mag filmen, bijvoorbeeld met een e-mail van zijn werkplekbegeleider of een gevalideerd afschrift van het beleid van de school hierover.
- Indien filmen echt niet mogelijk is, pas dan kan er sprake zijn van een vervanging van het directe bewijs, namelijk door middel van een lesbezoek door IO, SO of WPB. Bij dit lesbezoek wordt een lesvoorbereiding en een rapportage door de IO, SO of WPB toegevoegd op basis van het observatieformulier uit de stagehandleiding van het betreffende niveau. Andere varianten vinden we geen gelijkwaardige vervanger.
- De student raadpleegt voor meer informatie de IO'er of stagebegeleider.

Bijlage 12 STARR reflectie

<p>Situatie (S)</p> <p>Wat was de situatie?</p> <ul style="list-style-type: none">
• Wanneer speelde de situatie zich af?
• Wie waren erbij betrokken?
• <i>(beschrijf andere relevante informatie)</i>
<p>Taak (T)</p> <p>Wat was je taak?</p> <ul style="list-style-type: none">
• Wat wilde je bereiken?
• Wat was je verwachting van deze taak/situatie?
• <i>(beschrijf andere relevante informatie)</i>
<p>Actie (A)</p> <p>Hoe heb je het aangepakt en waarom?</p> <ul style="list-style-type: none">
• Hoe pakte je het aan?
• Waarom pakte je het zo aan?
• <i>(beschrijf andere relevante informatie)</i>
<p>Resultaat (R)</p> <p>Heeft het gewerkt en waarom?</p> <ul style="list-style-type: none">
• Heeft het gewerkt?
• Wat/welk onderdeel heeft gewerkt?
• Waarom wel/waarom niet?
• <i>(beschrijf andere relevante informatie)</i>
<p>Reflectie (R)</p> <p>Wat heb je ervan geleerd?</p> <ul style="list-style-type: none">
• Was je tevreden met de resultaten?
• Wat heb je geleerd?
• Wat zou je een volgende keer anders doen?
• Hoe ga je het geleerde toepassen in de toekomst?
• Kun je het geleerde ook toepassen in andere situaties?
• <i>(beschrijf andere relevante informatie)</i>